

VNF

2019

avisi:4

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAA-SUOMI YHDISTYS

Inhoud

Van het bestuur	3
Hyvät lukijat,	3
Zwervende Stenen	8
Nieuwe rubriek - prijsvraag: Ontdek de plek	16
Column Oona Mutikainen: Paddenstoelen	18
Gezonken oerhout	22
Column Carel van Bruggen: Dan maar geen verslag	30
Nieuwe rubriek: Groeten uit Finland	32
Een gemeenschappelijke traditie: touwfiguren	37
Een Fins-Nederlandse familierelatie uit de vergetelheid gehaald	43
Column Willem Mulder: Energie.....	54
Scandinaïemarkt in Schokland.....	58

aviisi

4

Colofon

Jaargang 28 (2019), nummer 4

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Rätty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording

het bestuur

Vormgeving

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

ASB drukwerkbegeleiding

Opplage 565

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi (2019-5) kan per e-mail voor 4 oktober 2019 aan de redactie gezonden worden: aviisi@vnf.nu.

Kopij graag als Word-document aanleveren. Beelden graag los bijleveren, in de hoogst beschikbare kwaliteit. Veel of grote bestanden liefst via www.wetransfer.com

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs. De redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

Ledenadministratie & secretariaat
Gerard Rijerse, info@vnf.nu

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter

Rune Frants, rune.frants@vnf.nu

Penningmeester

Wouter Winkelman, penningmeester@vnf.nu

Vice-voorzitter en webmaster

Willem Mulder, willem.mulder@vnf.nu

Secretaris

Gerard Rijerse, info@vnf.nu

Overige bestuursleden

Anna Schoemakers
Mervi Lepistö
Heli Maquelin-Tervahauta

Erelid

mw. Päivi Kaukoranta, Ambassadeur van Finland

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Beste lezers,

De nieuwe penningmeester van het VNF ben ik, Wouter Winkelman. Gehuwd met een lieve Finse dame, Mervi, die ook lid is van het VNF-bestuur. Wij wonen in het centrum van Gouda. Zoals zoveel VNF-leden gaan we graag regelmatig naar Finland. Voor familiebezoek, maar ook elke keer weer om van de Finse cultuur en natuur te genieten. Standaard is de culturele uitwisseling van delicatessen, zoals Goudse boerenkaas, krokante verse stroopwafels heen en de ruisleipä en salmiak terug.

Als Nederlander bewonder ik elke keer weer van de ontspannen sfeer in ice-hockeystadions tussen de verschillende fangroepen. Uiteraard een resultaat van de spelers die op het ijs op het scherpst van de snede spelen, maar als een heer

het oordeel van de scheidsrechter respecteren. Ook voor minder toegewijde hockeyfans een aanrader om 'ns te komen kijken bij bijvoorbeeld een Jokerit-wedstrijd.

Deze zomer was mijn nieuwste prettige ervaring met de 'gele fietsen' in Helsinki. Met de HSL-app, die sowieso al erg prettig is voor openbaarvervoerkaartjes, kun je voor een zeer redelijk bedrag een dag-, week- of seizoenkaart kopen, waarmee je per rit maximaal 30 minuten gratis kunt fietsen. Als Nederlander zou je dus een aantal gratis ritten achter elkaar willen maken. En ja, dat kan en mag dus ook. Een systeem dat vast ook in Nederland goed zou werken! De fietsen zijn, ook voor Nederlanders, behoorlijk oké

Wouter Winkelman

Hyvät lukijat,

Olen uusi VNF:n rahastonhoitaja, Wouter Winkelman. Olen naimisissa rakkaan suomalaisen naisen kanssa. Vaimoni Mervi kuuluu myös VNF:n hallitukseen. Asumme Goudan keskustassa.

Niin kuin monet VNF:n jäsenet mekin käymme säännöllisesti Suomessa.

Vierailemme sukulaisten luona, mutta joka kerta nautimme myös suomalaisesta kulttuurista sekä luonnosta. Säännölliseksi tavaksi on muuttunut "herkkujen vaihtaminen", kuten gouda-juusto, tuoreen rapeat siirappivohvelit Suomeen vietäviksi ja ruisleipä sekä salmiakki Alankomaihin tuotaviksi.

Alankomaalaisena ihmettelen aina sitä, miten rento ilmapiiri vallitsee jääkiekkoareenoilla eri faniryhmien välillä. Tie-

tysti pelaajat taistelevat jällä kynsin ja hampain voitosta, mutta samalla he kunioittavat herrasmiesmäiseti tuomarin tuomioita. Suosittelen myös vähemmän omistatuneille faneille tutustua esimerkiksi Jokereiden peliin.

wat betreft formaat en comfort. Het aantal veilige fietspaden breidt zich gelukkig ook snel uit.

Tämän kesän mukava uusin kokemus olivat 'keltaiset pyörät' Helsingissä. HSL-apilla, jolla voit ostaa lippuja julkisiin kulkuvälineisiin, voit kohtuullisella hinnalla ostaa päivä-, viikko- tai kausilipun, jolla voi käyttää kaupunkipyörää enintään 30 minuuttia kerrallaan maksutta. Alankomaalaisena sitä haluaisi pyöräillä useamman kerran peräkkäin maksutta. Se onkin mahdollista. Tämä toimisi varmaankin myös Alankomaissa! Kaupunkipyörät ovat myös alankomaalaisia ajatellen kooltaan ja mukavuudeltaan mukiinmeneviä. Onneksi myös turvallisten pyörävylien määrä laajenee myös koko ajan.

Yhdessä muiden hallituksen jäsenten kanssa toivon näkeväni teitä säännöllisesti järjestämissämme ja tukemissamme tapahtumissa. Avuksi tähän julkaisemme VNF-vuosikalenterin näkyvämällä paikalla Aviisissa. Tavoitteeni rahastonhoitajana on tehdä jäsenyydestä yhä

Samen met mijn medebestuurleden hoop ik u regelmatig te ontmoeten op de evenementen die we als bestuur organiseren en ondersteunen. Als hulpmiddel hiervoor hebben we de VNFjaarkalender uitgebreid en een prominentere plek in de Aviisi gegeven. Mijn missie als penningmeester is het creëren van een nog aantrekkelijker lidmaatschap voor de leden voor de bestaande lage contributie. Een verhoging van het aantal leden is daarom zeer welkom om dit te kunnen waarmaken. Ook u kunt een steentje bijdragen. Bijvoorbeeld door het lidmaatschap aan uw vrienden, kinderen of kleinkinderen cadeau te geven.

Wouter Winkelman

houkuttelevampaa pienillä kustannuksilla. Jäsenmäärän kasvu olisi hyvin terveellistä tämän toteuttamiseksi. Myös te voitte myötävaikuttaa tähän esimerkiksi lahjoittamalla jäsenyyden ystävällenne, lapsillenne tai lapsenlapsillenne.

Wouter Winkelman

Käännös: Hanna Larinmäki

#NordicTalks2019
ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Date: October 7, 2019
Time: 15.30 - 19.00
Venue: Epicenter Amsterdam

#NordicTalks

Embassy of Sweden The Hague
Swedish Chamber of Commerce

ROYAL DANISH EMBASSY
Danish Dutch Business Club

Embassy of Finland The Hague
Finnish Dutch Chamber of Commerce

Norwegian Embassy
NORDDC

Erja Lyytinen op Texelblues (@ Liz Aiken)

Sonata Arctica in Tilburg

Marimekko Sales Event
SAMPLE SALE

Organised by **Mervision** - www.mervision.com

Finse Huis
's-Gravendijkwal 64, Rotterdam
010 - 436 61 64 / info@mervision.com

1 & 2.11.2019
Friday 13:00 - 21:00
Saturday 13:00 - 18:00

Café and shop open during the Sales Event

marimekko®

Agenda

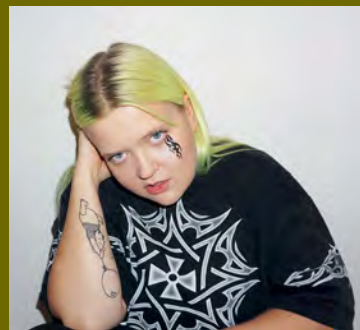
Datum, tijd	Evenement	Locatie, adres
1 oktober, 20.30 (zaal open 19.00)	The Rasmus in Paradiso! therasmus.com - www.paradiso.nl	Paradiso , Amsterdam
7 oktober, 15.30-19.00	Artificial Intelligence Forum #NordicTalks2019 #NordicTalks2019 is organized prior to the World Summit AI taking place at Taets Park in Amsterdam October 9-10, 2019	Epicenter , House of Digital Innovation, Fred. Roeskestraat 115, 1076 EE Amsterdam
11-13 oktober	Texelblues: Erja Lytinen (beste bluesgitarist European Blues Awards 2017)	Den Burg, Texel
9 oktober, 20-23 uur	Alma in de Melkweg	Melkweg , Lijnbaansgracht 234a, 1017 PH Amsterdam
1 november, 13-20 uur 2 november, 13-18 uur	Marimekko Sample Sale Speciaal aanbod van interieurartikelen, textiel, tassen, sjaals, etc. Gereduceerde prijzen.	Finse Huis 's-Gravendijkwal 64 3014 EG Rotterdam
21-24 november do 21 & vr 22: 12-20 uur za 23 & zo 24: 11-18 uur	Kerstmarkt in het Finse Huis	Finse Huis 's-Gravendijkwal 64 3014 EG Rotterdam
29 november, 1 december	Sibelius Festival – deel 2 Kamermuziek, koormuziek, de late symfonieën en het vioolconcert. Pasi Hyökki & YL Mannenchoor uit Helsinki! Baiba Skride, viool, Rotterdams Philharmonisch Orkest o.l.v. Jukka Pekka Saraste www.rotterdamsphilharmonisch.nl	De Doelen Rotterdam
7 december	Onafhankelijkheidsfeest	Locatie volgt
12 december, 18.30	Sonata Arctica - The Raven Still Flies Over Europe	013 , Tilburg
15 december, 16-18 uur	Taika Kerstconcert taika choir.com	Houtrustkerk , Den Haag

Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu.
Alankomaat-Suomi Yhdistykseen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu.

www.vnf.nu

The Rasmus in Paradiso

Alma in de Melkweg

Het legendarische, 130 jaar oude YL Mannenchoor uit Helsinki besluit het tweede deel van het Sibelius Festival in De Doelen, Rotterdam
Koordirigent Pasi Hyökki, Baiba Skride, Jean Sibelius

Zwervende Stenen

Anna Siemens

Dit boek neemt je mee naar een waar gebeurd verhaal over een bizarre familiegeschiedenis. Of eigenlijk naar heel veel verhalen. Met veel intrigerende lagen om nog lang over na te denken.

Wanda
Everts

Mijn moeder was Finse. In 1946 kwam ze op haar 18^e naar Nederland, op uitnodiging van haar (Zweedstalige) Finse tante *musti* (moeders zuster). Zij kwamen uit een beladen Finse familie, want hun familienaam was *Idman*. In zijn goede tijd was Nils Idman (1858-1944) de bankdirecteur van de Föreningsbank in Tampere. Hij gold als de rijkste man van Finland. Maar eind 1912 klapte de zeepbel van zijn aanzien en rijkdom. De door hem ruimhartig verstrekte leningen bleken onverantwoord. Hij heeft

om dat te verhullen stelselmatig ongedekte wissels uitgegeven. De omvang van zijn fraude is geschat op ruim 10 % van de Finse economie (bbp) van dat moment, een astronomisch bedrag!

Het hoe en waarom van zijn fraude is nooit helemaal opgehelderd. In de familie was dit óf onbespreekbaar, óf aanleiding voor eigen speculaties en aannames. Financieel is Nils Idman er in elk geval niet beter van geworden, zo is achteraf pijnlijk duidelijk geworden.

Zwervende Stenen is in de eerste plaats het verhaal van de vrouw van Nils, Anna Idman. Vooral vanuit haar perspectief, in de vorm van dagboekfragmenten, lezen we wat de impact van de fraude en de

arrestatie van Nils is geweest op haar en hun gezin met drie dochters, Majlis (*musti*), Nanna en Hertta (mijn *mormor*).

Aangrijpend is het dagboekfragment van Anna, waarin ze beschrijft hoe Nils huilend aan haar opbiecht wat hij heeft gedaan. Ze wist van niets. De volgende dag werd hij gearresteerd. Een strafrechtelijke veroordeling is het gevolg. Hij kreeg aanvankelijk 10 jaar gevangenisstraf. Dit is door het Gerechtshof verhoogd naar 15 jaar (waarvan hij ruim 7 jaren daadwerkelijk heeft uitgezeten). Daarna bleef hij nog 15 jaar 'eerloos': zijn burgerrechten werden hem ontnomen. Geen stemrecht, ook geen paspoort meer.

Hoe zijn Anna en de kinderen met de schokkende gebeurtenis van de arrestatie en gevangenisstraf omgegaan? Ook zij kwamen in de sociale en financiële zondeval terecht. Er volgde een faillissement, met een openbare veiling van hun huisraad. Hoe vernederend wil je het hebben?

Anna Idman als jonge vrouw, 1886 | Nuoruudenaikainen kuva Anna Idmanista 1886

Kirja-arvostelu

Vaeltavat kivet (Zwervende Stenen)

Anna Siemens

Tämä kirja vie lukijan keskelle tositapahumiin perustuvaa erikoista sukuhistoriaa. Se sisältää oikeastaan monia kiehtovista tasoista koostuvia kertomuksia, joista riittää pohdittavaa pitkäksi aikaa.

Äitini oli suomalainen ja tuli vuonna 1946 18-vuotiaana Hollantiin suomenruotsalaisen tätinsä *mustin* (äidin sisar) kutsutuksi. He kuuluivat maineeltaan kyseenalaiseen suomalaiseen sukuun nimeltään *Idman*. Ennen vaikeuksiin joutumistaan Nils Idman (1858-1944) toimi Tampereen Yhdyspankin johtajana. Hän oli Suomen rikkain mies. Vuonna 1912 maineen ja rikauden kupla kuitenkin puhkesi. Hänen

Nils Idman als succesvol zakenman | Menestyksessä liikemies Nils Idman

avokätisesti myöntämänsä lainat olivat vakuudettomia. Pimittääkseen sen hän myönsi säännöllisesti katteettomia vekseleitä. Hänen petoksensa on arvioitu olleen määrällisesti runsaat 10 % tuolloisesta Suomen bruttokansantuotteesta, mikä on astronominen summa!

Ei ole oikeastaan koskaan täysin saatu selville miten ja miksi hän teki petokset. Suvun sisällä asiasta ei puhuttu tai se aiheutti spekulatioita ja oletuksia. Nils Idmanin taloudellinen asema ei petoksista kuitenkaan kohentunut, kuten jälkikäteen selvisi.

Zwervende Stenen on ensi kädessä Nilsin vaimon, Anna Idmanin tarina. Kirja kertoo etenkin Annan päiväkirjamerkintöjen perusteella, minkälainen vaikutus Nilsin petoksella ja pidätyksellä oli Annaan ja heidän perheeseensä, jossa oli kolme tytärtä, Majlis (*musti*), Nanna ja Hertta (isoäitini, *mormor*).

Annan päiväkirjamerkintä, jossa hän kertoo, kuinka Nils tunnusti hänelle itkien tekonsa, on koskettava. Hänellä ei ollut aavistustakaan asiasta. Seuraavana päivänä Nils pidätettiin. Hänet tuomittiin vankeusrangaistukseen. Alun perin rangaistus oli 10 vuotta, mutta hovioikeus nosti sen 15 vuoteen (josta hän kärsi runsaat 7 vuotta). Sen jälkeen hän oli vielä 15 vuotta "kunniaton", koska hänen kansalaisoikeutensa oli otettu pois. Hänellä ei ollut äänioikeutta eikä myöskään passia.

Kuinka Anna ja lapset suhtautuivat järkevään pidätykseen ja vankeusrangaistukseen? Myös he joutuivat sosiaaliseen ja taloudelliseen ahdinkoon. Seurauksena olivat konkurssi ja omaisuuden julkinen huutokauppa. Voisiko olla nöyryyttävämpää tilannetta? Kirja sisältää Annan kuvauksia suhtautumi-

De beschrijving door het hele boek heen hoe Anna is omgegaan met haar armoedeval is zowel schrijnend als dapper. Anna heeft vanaf november 1911 tot enkele jaren voor haar overlijden in 1950 dagboeken bijgehouden, in zeven zwarte schriften. Na haar overlijden kwamen deze bij haar dochter Majlis, die met haar Nederlandse man en hun gezin in Nederland woonde. Na het overlijden van Majlis in 1982 verhuisden de zeven zwarte schriften naar één van haar dochters, Hertt. Al die tijd droeg de Nederlandse familie de schande van de veroordeling, die ook de goede naam van de echtgenoot van Majlis lijkt te hebben geraakt. Er werd niet over gesproken, maar de schaduw was er altijd. En nu zijn de zeven zwarte schriften weer een generatie verder. Katri, de dochter van Hertt, de kleindochter van Majlis Idman, de achterkleindochter van Nils en Anna Idman, heeft de dringende behoefte gehad

Nils Idman als weer vrij man, ca. 1920 | Nils Idman vapaaksi pääsyänsä jälkeen keväällä 1920

sestaan köyhyysloukkuunsa. Niistä käy ilmi sekä tilanteen vaikeus että Annan rohkeus.

om licht te laten schijnen op deze donkere en verborgen gehouden geschiedenis. Zo kwamen de zeven zwarte schriften in haar handen. Maar dat gebeurde pas na lang zeuren van Katri en haar belofte om er niets uit te publiceren in Nederland. De brief van Hertt achterin het boek is schokkend duidelijk. Gelukkig heeft zij achteraf toch haar zegen gegeven. Katri heeft de dagboeken, die in het Zweeds zijn geschreven, laten vertalen. En ze heeft een enorme zoektocht naar het leven van Nils, Anna en haar dochters ondernomen. Ze is naar Finland gereisd, heeft de gevangenis van Nils bezocht. Er zijn brieven gevonden, ze heeft uitgebreid contact gehad met een historicus uit Tampere die actief heeft meegezocht. Deze hele zoektocht is nu neergelegd in het boek *Zwervende stenen*. 'Anna Siemens' staat als auteur op de kaft: het pseudoniem van Katri Kranenburg, omdat tot de dag van vandaag enkele fami-

Anna piti päiväkirjaa marraskuusta 1911 muutamien vuosien päähän kuolemaansa vuonna 1950. Päiväkirjat koostuivat seitsemästä mustasta vihkosta. Ne päätyivät Annan kuoleman jälkeen hänen tyttärelleen Majlisille, joka asui Hollannissa hollantilaisen miehensä ja perheensä kanssa. Majlisen kuoltua vuonna 1982 mustat vihokot päätyivät hänen tyttärelleen Herttille. Hollantilainen sukuhaara kärsi myös tuomion tuottamasta häpeästä, joka näytti vaikuttaneen myös Majlisen aviomiehen hyvään maineeseen. Asiasta ei puhuttu, mutta se varjosti aina elämää. Nyt ne seitsemän mustaa vihkoa ovat siirtyneet seuraavalle sukupolvelle. Katrilla, joka on Herttin tytär, Majlis Idmanin tyttären tytär ja Nils ja Anna Idmanin tyttären tytär, oli pakottava tarve tarkastella tätä synkkää ja salassa pidettyä menneisyyttä. Niinpä seitsemän mustaa vihkoa päätyivät Katrin haltuun. Se tapahtui tosin

lieleden serieuze moeite hebben met het naar buiten brengen van de familieschande die Nils Idman heeft aangericht. De boekpresentatie was in februari 2019, in besloten familiekring, waarbij ook diverse familieleden uit Finland aanwezig waren. En de bijzonder vriendelijke historicus uit Tampere, die zo'n groot aandeel heeft gehad in het onderzoek in Finland. Ook voor hem is dit verhaal relevant, zo vertelde hij. Het is immers méér dan alleen een familie verhaal. Het is ook onderdeel van de Finse geschiedenis dat in 1912 een bankfraude van deze enorme omvang werd ontdekt. Een prachtig element in de keuze van de auteur is om naast de familiebesognes ook de wereldgebeurtenissen in de beschreven periode een plek te geven. Anna Idman beschrijft deze vaak zelf al in haar dagboeken, vanuit haar eigen ervaring: de Eerste Wereldoorlog, de Finse onafhankelijkheid, de burgeroorlog tussen de

vasta, kun hän oli pyytämistään pyytänyt niitä ja luvannut olla julkaisematta niistä mitään Hollannissa. Herttin kirje kirjan lopussa tekee asian tyrmistyttävän selväksi. Onneksi hän suostui lopulta julkaisuun. Katri käännätti ruotsiksi kirjoitetut päiväkirjat. Hän tutki myös perusteellisesti Nilsin, Annan ja heidän tyttäriensä elämää. Hän matkusti Suomeen ja kävi tutustumassa vankilaan, jossa Nils oli ollut vangittuna. Esiin tuli kirjoitettua ja Katri oli tiiviissä yhteydessä tamperelaiseen historiantutkijaan, joka auttoi aktiivisesti tutkimuksissa. Koko tämä tutkimusmatka on nyt ilmehtynyt kirjana *Zwervende stenen*. Kirjan kirjoittajaksi on merkitty Anna Siemens, joka on Katri Kranenburgin pseudonyymi, koska vielä nykyäänkin on muutamia suvun jäseniä, jotka eivät missään tapauksessa haluaisi, että Nils Idmanin aiheuttamasta häpeästä puhuttaisiin julkis-

De drie zusjes Majlis, Nanna en Hertta Idman, rond 1900 | Siskokset Majlis, Nanna en Hertta Idman vuoden 1900 paikkeilla

Roden en de Witten, en natuurlijk ook de wintoorlog van 1939, met alle ontberingen en schrijnende armoede van dien. Bijzonder om zo van binnenuit haar ooggetuigenverslag te lezen. Het boek neemt je mee in het dagelijkse leven van Anna Idman en haar dierbaren: Nils en vooral haar dochters Majlis, Nanna en Hertta. Het geeft ook een inkijkje

suudessa. Kirja julkistettiin helmikuussa 2019. Tilaisuus oli suljettu ja mukana oli monia suvun jäseniä myös Suomesta sekä erittäin sympaattinen tamperelainen historiantutkija, jolla oli hyvin suuri osuus Suomessa tehdyssä tutkimuksessa. Myös hänelle tämä kertomus on merkityksellinen, kuten hän sanoi. Tässä ei ole kyse vain sukutarinasta. Valtavan pankkikavalluksen paljastuminen vuonna 1912 on myös osa Suomen historiaa. Kirjailijan valinta kuvata sukutarinan lisäksi kyseisen ajanjakson tapahtumia maailmalla on oivallinen. Anna Idman kirjoittaa niistä usein päiväkirjoissaan oman kokemuksensa pohjalta: ensimmäinen maailmansota, Suomen itsenäisyys, punaisten ja valkoisten välillä käyty sisällissota ja tietenkin myös vuonna 1939 alkanut talvisota, joka aiheutti kurjuutta ja suurta köyhyyttä. On vaikuttavaa lukea Annan omakohtaiset kokemukset näistä tapahtumista.

Agnes Meijer, Anna en Majlis bij de watervallen van Imatra, 1914 | Agnes Meijer, Anna ja Majlis Imatran koskilla 1914

in het sociale systeem van 'de gegoede klasse' in de maatschappij van toen in Finland en deels ook in Nederland, omdat Majlis zich in 1912, enkele maanden voor de arrestatie van haar vader, had verloofd met Jan van der Vlugt uit Haarlem. Deze Jan was de oudste zoon van prof. Willem van der Vlugt, hoogleraar rechtsfilosofie in Leiden, zelf afkomstig uit een ban-

Willem van der Vlugt (schilderij Menso Kamerlingh Onnes, 1920)

kiersgeslacht. Willem van der Vlugt was zeer begaan met het lot van Finland en is er diverse malen geweest. De liefde tussen zoon Jan en Majlis, de mooie dochter van Nils en Anna, en de obstakels die zij

Kirja vie lukijan seuraamaan Anna Idmanin ja hänen läheistensä, Nilsin ja etenkin tyttärien Majlisin, Nannan ja Hertan joka-päiväistä elämää. Kirja kuvaa myös yläluokan sosiaalista järjestelmää sen ajan Suomessa ja myös Hollannissa, koska Majlis oli kihlautunut vuonna 1912 muutama kuukausi ennen isänsä pidätystä Haarlemista kotoisin olevan Jan van der Vlugtin kanssa. Tämä Jan oli professori Willem van der Vlugtin vanhin poika. Van der Vlugt oli oikeusfilosofian professori Leidenissä ja pankkiirisuvun jäsen. Hän oli erittäin kiinnostunut Suomen kohtalosta ja oli vierailut maassa useita kertoja. Hänen poikansa Janin ja Majlisin, Nilsin ja Annan kauniin tyttären, rakkaustarina ja heidän kohtaamansa vaikeudet, myös Nilsin tuomion vuoksi, muodostavat lämpimän, romanttisen juonen kirjassa. Kirjan ydin muodostuu Annan päiväkirjamerkinnöistä. Hän kirjoitti sujuvasti eikä

Majlis Idman en Jan van der Vlugt op het terras van De Korrenberg op de Veluwe bij Tongeren, september 1912 | Majlis Idman ja Jan van der Vlugt De Korrenbergop -ravintolan terassilla Veluwessa sijaitsevassa Tongeren kylässä syyskuussa 1912

tegenkomen, ook door de val van Nils, is een warme, romantische lijn in het boek. De hoofdmoot van het boek wordt gevormd door de dagboekfragmenten van Anna. Ze schrijft prettig, soms maakt ze van haar hart geen moordkuil, we leven gemakkelijk met haar mee.

Daar doorheen loopt ook een draad van de schrijfster zelf, hoe zij zich verhoudt tot Finland, het land van dromen en verlangens, van prachtige zomers en schitterende natuur, dat niet haar vaderland is, maar wel voelt als haar moederland.

Voor mij zelf is er ook nog een interessante laag in het boek over hoe in het vooroorlogse Finland werd omgegaan met adoptie. Anna en Nils hadden twee dochters van hunzelf (Majlis en Hertta), en nog een derde, geadopteerde dochter: Nanna, net zo oud als Majlis. De achtergrond van die adoptie blijkt niet uit de dagboeken van Anna. Het verschil hoe Anna over haar schrijft

Hertta en Gunilla met witte poes voor het schilderij, eind jaren '30 | Hertta ja Gunilla 1930-luvun loppupuolella

välillä peitellyt tunteitaan, joten on helpo po tuntea myötätuntoa häntä kohtaan.

De drie prinsesjes van Hatanpää, geschilderd in 1895 door Kaarlo Vuori | Maalaus Kaarlo Vuori, 1895

Myös itse kirjailija käsittelee suhdettaan Suomeen, unelmien ja kaipauksen, kau- niiden kesien ja mahtavan luonnon maa- han, joka ei ole hänen isänmaansa, mutta kylläkin äidinmaansa.

Kirjassa käsitellään myös minua kiin- nostavaa aihetta, eli sitä, kuinka Suo- messa suhtauduttiin adoptioon sotaa edeltävänä aikana. Annalla ja Nilsillä oli kaksi biologista tytärtä (Majlis ja Hert- ta) ja kolmas adoptoitu tytär Nanna, joka oli yhtä vanha kuin Majlis. Annan päivä- kirjoista ei käy selville adoption syyt. Lukija huomaa hyvin eron siinä, miten Anna kirjoittaa Nannasta verrattuna Maj- lisiin ja Herttaan. Nannan (liian lyhyt) elä- mä ei ollut helppo, mutta Anna ei psyko- logisoi asiaa enempää.

Toinenkin lapsi adoptoidaan. Hertta (1890) pysyi naimattomana. Hänestä tuli

ten opzichte van Majlis en Hertta is als lezer goed voelbaar. Nanna heeft het niet gemakkelijk in haar (te korte) leven, maar aan diepere psychologie doet Anna niet. Het adoptie-systeem herhaalt zich. Hertta (1890) blijft ongetrouwd. Ze wordt dan-ses met spannende optredens en sticht uiteindelijk een eigen dansschool in Helsinki. In 1931 is de grote armoede voorbij en ze bezoekt een kindertehuis om daar een kind, een meisje van bijna 3 jaar, te adopteren. Zomaar, omdat het kon, zo lijkt het. Dat meisje was mijn moeder. Tussen de regels van Anna door – en in de brieven van mijn moeder, ook opgenomen in het boek – lees ik de onderliggende vraag: 'Hoor jij er écht bij? Of eigenlijk toch niet?' De formele, juridische kant is in orde, maar in toon en gedrag klinkt een verschil door. Of is dat mijn eigen verbeelding?

Voor de lezers die geen familie van de schrijfster zijn 😊: het boek is vanwege het familiegeheim en het (aanvankelijke) publicatieverbod duidelijk in de eerste plaats geschreven voor de eigen familie. Alle familieleden krijgen hun plaats en worden ergens genoemd. Voor de buitenstaander is dat wat overvloedig. Gelukkig is een stamboom opgenomen om de belangrijke namen te kunnen plaatsen. De diverse andere namen laten zich als illustratie relativeren. Tenslotte: mijn eigen leesclub heeft het aangedurfd om dit boek te kiezen en samen te bespreken. Dat leverde een geweldige avond op, waar we ons ruim twee uur hebben laten inspireren door de diverse verhaallijnen, de maatschappelijke en historische ontwikkelingen, hoe ieder van ons zich verhoudt tot de eigen familie, de impact van de geheimen die er zoal zijn, het belang van trouw, van loyaliteit (of het ontbreken daarvan) in

een relatie en naar de verdere familie, het effect van adoptie, en tenslotte wat het verschil is tussen een vaderland en een moederland.

Zwervende stenen van Katri Schweitzer-Kranenburg is een boeiend boek dat je nog heel lang kan bezighouden!

Wanda Everts
Zwolle, augustus 2019

Het boek is te bestellen via:
<https://vanoudsdeliefde.nl/>

Anna Idman >>

Lopuksi: oma lukupiirini uskalsi valita tämän kirjan ja keskustella siitä. Tuloksena oli mahtava ilta, jonka aikana inspiroidimme yli kaksi tuntia kirjan eri juonista, yhteiskunnallisesta ja historiallisesta kehityksestä, omista perhesuhteistamme, salaisuuksien vaikutuksesta, uskollisuuden ja lojaalisuuden (tai niiden puutteen) merkityksestä parisuhteessa ja suhteessa sukuun, adoption seurauksista ja lopuksi siitä, mikä on isänmaan ja äidinmaan ero. Katri Schweitzer-Kranenburgin *Zwervende stenen* on mielenkiintoinen kirja, joka antaa miettimistä pitkäksi aikaa!

Wanda Everts
Zwolle, elokuu 2019
Käännös: Mia Uusitalo

Tilauskirja:
<https://vanoudsdeliefde.nl/>

Trouwfoto van Hertt van der Vlugt en Ypo Kranenburg, februari 1943 | Hertt van der Vlughtin ja Ypo Kranenburgin hääkuva, helmikuu 1943

tanssija, jolle tarjoutui mielenkiintoisia esiintymisiä. Hän perusti lopulta oman tanssikoulun Helsinkiin. Vuonna 1931 huonot ajat olivat ohi ja Hertta vieraili

lastenkodissa, josta hän adoptoi melkein 3-vuotiaan tytön. Niin vain, koska se oli mahdollista, siltä näyttää. Se tyttö oli äitini. Annan päiväkirjamerkintöjen – sekä kirjaan otettujen äitini kirjeiden – rivien välistä voi lukea kysymyksen: "Kuuluuko hän todella perheeseen, vai eikö sittenkään?" Muodollinen, oikeudellinen puoli on kunnossa, mutta äänensävyssä ja käytöksessä on ero. Vai kuvittelenko vain?

Huomautus lukijoille, jotka eivät ole sukua kirjailijalle 😊: kirja on selvästikin ensisijaisesti kirjoitettu omalle suvulle sukusalaisuuden ja (alun perin annetun) julkaisukiellon vuoksi. Kaikille suvun jäsenille on annettu paikka ja heidät mainitaan jossakin kohdassa kirjaa. Ulkopuolisille se on hieman turhaa. Onneksi kirja sisältää sukupuun, jotta tärkeät henkilöt löytyvät. Useat muut henkilöt näyttelevät sivuosaa kirjassa.

Nieuwe rubriek: Ontdek de plek

Prijsvraag

Vanaf deze Aviisi hebben we een raadsel: wat is de locatie van de foto? Wie het herkent, kan de oplossing sturen naar de redactie. Onder de goede inzendingen wordt een mooi Fins cadeau verloot! Mocht je nog speciale herinneringen aan de plek hebben, vermeld die dan ook. In de volgende Aviisi wordt de winnaar bekend gemaakt en wordt wat meer over de plek verteld.

>> aviisi@vnf.nu

www.mervi-helina.com

In deze kapel speelt
hout de hoofdrol.
Weet je welke het is
en waar het staat?

Uusi rubriikki: Tutustukaamme paikkaan

Kilpailu

Tästä Aviisin numerosta lähtien Aviisiin tulee arvoitus, jossa kysytään valokuvassa olevaa paikkaa. Jos tunnistat paikan, niin vastauksen voi lähettää toimituksemme. Oikeiden vastausten kesken arvotaan hieno Suomi-aiheinen palkinto. Jos sinulla on erityisiä muistoja paikasta, nitäkin olisi mukava kuulla. Voittajan nimi on luettavissa Aviisin seuraavassa numerossa. Samoin kuin tarinaa kyseisestä paikasta.

>> aviisi@vnf.nu

Tämä kappeli on
rakennettu pääosin
puusta.
Tiedätkö mikä sen
nimi on ja missä
se sijaitsee?

Dora
Mutikainen

18

Wanneer dit nummer van Aviisi verschijnt, is het waarschijnlijk de beste paddenstoelentijd. Paddenstoelen verschijnen vanuit het niets in het bos en op de Instagram-sites van mijn vrienden. De een maakt een foto van haar oogst en de ander zet een foto van zichzelf op het web, waarop zij met nat haar en in het windjack van haar moeder aan de rand van het bos staat te glimlachen, wijzend naar een emmer. Voor ons als twintigers was paddenstoelen plukken een activiteit voor 'the day after'. Wij struinden dan in slecht passende rubberlaarzen in de buurt van een zomerhuisje rond met een paar blikjes bier in een tas om paddenstoelen te zoeken. Elke keer als iemand een paddenstoel vond, mocht ie een slok bier nemen. Bij

terugkomst in het zomerhuis bleek de oogst altijd verrassend minder te zijn dan de opgekomen dronkenschap, maar meestal lukte het om samen met het meegenomen bekertje room een paddenstoelensausje te maken.

Tegenwoordig verzamelen we paddenstoelen zonder dat soort ironie (of een kater). Zelf verzamel ik bijna alleen trechtercantharellen. Ik kan ook gewone cantharellen herkennen en doodstrompetten, maar die vind ik echt nooit. Gelukkig is mijn partner een super paddenstoelenzoeker. Hij gaat met zijn neus vlak boven de grond en met zijn lange benen met grote stappen door bos en veld. En zo zorgt hij ervoor dat onze maaltijden met paddenstoelen lekker veelzijdig zijn.

Een van mijn belangrijkste voornemens deze herfst is het uitbreiden van mijn paddenstoelenrepertoire. En dus bladerde ik in de zomervakantie in het zomerhuisje door een paddenstoelengids uit de jaren '80 en besloot ik dat de volgende paddenstoelensoort die ik wil leren herkennen boleten zijn. Op basis van het boek lijkt het erop dat je bij het zoeken hiervan een grote kans maakt dat je bij vergissing een slecht smakende bittere boleet plukt en je je maaltijd verpest. Terwijl melkzwammen die er uitzien als goed eetbaar vaak min of meer giftig zijn. Ook de moderne technologie kan van nut zijn bij het determineren: vorig jaar plukten wij in het bos paddenstoelen waarvan wij dachten dat het melkzwammen waren. Wij namen foto's met onze mobiel en stuurden die door naar mijn schoonmoeder. Zij liet ons weten welke paddenstoe-

Bittere boleet | Sappitatti (foto Wikimedia) >>

19

Tämän lehden ilmestyessä sienikausi on todennäköisesti parhaimmillaan. Sienet ilmestyvät kuin tyhjältä metsiin ja ystäväni Instagram-tileille. Yksi kuvaa saalistaan ja toinen julkaisee kuvan, jossa seisoo hiukset märkänä äitinsä tuulipuvussa metsän reunassa hymyillen ja ämpäriä osoittaen.

Parikymppisenä sienestäminen oli mäkireissujemme krapulapäivien puuhaa. Raahustimme huonosti sopivissa kumisaappaissa mökin ympäristöön muuttaman kaljatölkin kera, ja hajaannuimme etsimään sieniä. Aina sienien löytäessään sai ottaa huikan matkajuomastaan. Mökille palatessa saalis oli aina yllättävän huono sienestäjien nousuhumalaan verrattuna, mutta yleensä reissulle mukaan varattu

kermapurkki pääsi täyttämään tehtävänään sienikastikkeessa.

Nykyään sienestämme innolla vailla ironiaa (tai krapulaa). Itse kerään lähinnä suppilovahveroita. Tunnistan kyllä kantarellin ja mustan torvisienen, mutta en juuri koskaan löydä niitä. Onneksi avo-

Trechtercantharellen | Suppilovahvero >>

len geschikt waren voor de salade en wel-
ke weggegooid moesten worden.
De gulden regel is dat je alleen die padden-
stoelen plukt die je kent. Want, misschien
zijn zelfs de paddenstoelengids uit de jaren
'80 en de schoonmoeder met telefoon uit
de vijftiger jaren niet voldoende en wordt
dit mijn laatste column. Maar het is waar-
schijnlijk dat er dit jaar nieuwe hashtags
op mijn Instagram account komen als:
#tatti #zelf geplukt #de beste

mieheni on mestarisienestäjä, joka har-
poo pitkillä jaloillaan nenä lähes maassa
kiinni tanner tömisten pitkin metsää ja
pitää huolta sieniatieroidemme moni-
puolisuudesta.

Yksi tämän syksyn suurista tavoitteistani
on laajentaa sienirepertuaatiani. Niinpä
selailin kesälomalla mökillä 80-luvun sie-
nikirjaa ja päätin, että seuraavaksi opin
tunnistamaan ja keräilemään tatteja.
Kirjan perusteella vaikutti siltä, että niitä
keräillessä suurin murhe on, että erehtyy
poimimaan pahanmakuisen sappitatin,
ja pilaa ateriansa, kun taas rouskuissa hy-
vät ruokasienet muistuttavat usein niitä
enemmän tai vähemmän myrkyllisiä su-
kulaisiaan.

Toki teknologiastakin on apua: viime
vuonna poimimme metsästä kangasrous-
kuiksi uskomiamme sieniä, kasasimme
samanlaiset sienet yhteen, nappasimme
niistä kuvat ja lähetimme kuvat anopille,

P.S. Mijn lievelingspaddenstoelenbos vind
je in Luukki en in Sipoonkorpi in de buurt
van Degermossan. Verleden jaar viel daar
zo veel te plukken dat er ook voor ande-
ren voldoende is.

Oona Mutikainen
Vertaling Carel van Bruggen

joka kertoi, mitkä sienet voi käyttää sieni-
salaattiin ja mitkä pitää heittää pois.
Toki sääntö on, että kerää vain niitä sieniä
jotka tunnet. Ehkäpä 80-luvun sienikirja ja
puhelimien päässä oleva 50-luvun anoppi
eivät riitä, ja tästä tuleekin viimeinen ko-
lumnini. Todennäköisempää on kuitenkin,
että minun instagramini saa tänä vuonna
uusia tunnisteita:
#tatti #itsepoimin #parasta

P.s. Lempi-sienimetsäni löytyvät Luukista
ja Sipoonkorvesta Degermossan liepeiltä.
Viime vuonna kerättävää oli niin paljon,
että muillekin riittää.

Oona Mutikainen

Eénmaal Finslapland, altijd Finslapland...

Absolute rust, serene verstilde sneeuwvlakten
en uitgestrekte heuvel landschappen. Waar
roofdieren als de wolf en de bruine beer nog
in het wild voorkomen.
Het zijn slechts enkele van de aspecten die een
bezoek aan Finslapland tot een onvergetelijke
belevens zullen maken. In het ongerepte
uiterste noordoosten van Finland, vindt u het

territorium van de Skolt Sami, een kleurrijk
volk dat zich er in de jaren vijftig heeft
gevestigd en leeft van de rendierteelt.
Dit bijzondere gebied dat als geen andere
plek de mogelijkheid biedt om in volkomen
rust de overweldigende natuur te ervaren.
Het is de moeite van uw reis zeker meer
dan waard.

Hier in één van de noordelijkste delen van
Europa kunt u getuige zijn van het noorderlicht.
Het bijzondere natuurverschijnsel dat u gezien
moet hebben, omdat iedere beschrijving ervan
de ervaring zelf tekort zal doen.

Ontdek het!

- Pulkatrek (langlauftoer) in het voorjaar
- Nordkalotten-fietstour in juni
(24 uur zonlicht)
- Herfstwandeling in september
(na de muggen, voor de eerste vorst)

Welkom! Terve!

Martin Ellenbroek

**DIXON'S NATURE
HOLIDAYS**

Kijk op:

www.dixons-nature-holidays.com/nl

Gezonken oerhout

De Aikhi blokhutten van HakoApaja

Toen mijn vrouw voorstelde om naar een expositie te gaan van opgedregd hout (hakopuu) keek ik verrast op. Ze liet me de internetsite zien van een vakantieoord waar je in blokhutten gemaakt van oer-hout kan verblijven. Een man in Finland heeft een nederzetting gebouwd van hout dat hij uit een nabij gelegen meer heeft opgedoken, het klonk ongelofelijk. Er zat ook een klein museum bij waarin de totstandkoming van het kleine vakantieoordje werd getoond.

Willem Mulder Mijn eerste ingeving was dat de expositie in een uurtje gedaan zou zijn, ik bedoel hoeveel hout kan je opduiken uit een meer? Ik heb enige ervaring met boomstammen en weet hoe zwaar ze zijn, zeker als ze nat zijn. Het vakantieparkje lag net buiten het dorp Rantasalmi. We reden een klein dal

in en keken ongelovig naar een Grand Hotel met Spa en haven, de luxe spatte ervan af. Op de parkeerplaats stonden boliden die het financiële vermogen van de gasten weergaf, die van ons paste er niet tussen. Twee dames met de neus omhoog onder een zonparaplu paradeerden langs, een man in driedelig pak keek bedenkelijk in onze richting.

We keken elkaar aan, dit kon het niet zijn, het zag er totaal anders uit dan op de site. Bij het parkeerterrein zagen we een klein houten bordje met de naam HakoApajan Aikhituvat, 650 meter. Met een zucht van opluchting volgden we het bordje en reden het bospad op. Het contrast kon niet groter zijn, luxe werd vervangen door functie en gemoe-

delijkheid. We reden door de poort van de nederzetting, de smalle doorgang was net breed genoeg voor een auto, maar was vele malen hoger. Er lagen daar nog genoeg opgedoken oer-boomstammen om een compleet stadion te bouwen. Verspreid over het terrein lagen nog meer stapels die lagen te drogen voordat ze bewerkt konden worden. Je kon zelfs kleine hutjes kopen in verschillende uitvoeringen, de nummers op de stammen deed denken aan een bouw pakket. Dat bleek inderdaad het geval, ook tuinsetjes en eettafels van oer-hout waren in de aanbieding. Mijn interesse naar de bouwer werd steeds sterker. Wie was die man die op dit idee was gekomen en die dat met een enorme portie SISU voor elkaar heeft gekregen?

Esa Heiskanen (1959) is zijn naam. In de historiebeschrijving van de bouw - ook in het Engels - blijkt dat hij van nature een bouwer is. Hij begon met zijn eerste

Kontrasti ei olisi voinut olla suurempi, yleisyyden sijasta täällä oli panostettu käytännöllisyyteen ja kodikkuuteen. Ajoimme portin kautta alueelle, kapea tie oli juuri ja juuri riittävän leveä autolle, mutta portin korkeus oli leveyteen verrattuna monikertainen. Ympäristössä olivat kuiville vedetyt uppopuiden rungot riittäisivät jopa koko stadionin rakennukseen. Alueella oli vielä enemmän puunrunkopinoja kuivumassa ja odottamassa jälleenkäsittelyä. Näimme jopa erimallisia myytävänä olevia pieniä mökkejä; päätelin numeroiduista hirsistä, että kyse oli rakennuspaketeista. Niin asian laita olikin ja hakopuista nikkaroituja puutarhakalusteita ja ruokapöytiä oli myös myynnissä. Mielenkiintoni rakentajaan kasvoi. Kuka on tämän idean takana oleva mies, joka äärettömällä sisulla tämän kaiken on saanut aikaan?

Esa Heiskanen (1959) on hänen nimensä. Rakennuksien suomen- ja englanninkielisestä historiakertomuksesta käy ilmi, että Esa on syntynyt rakentajaksi. Hän nikkaroi ensimmäisen mökkinsä, linnunpöntön, kun hän oli vain kolmen vuoden ikäinen. Touhutessaan pöntön kanssa hän jutteli ympärillään lentäville linnuille, ettei niitten tarvinnut lainkaan olla huolissaan, koti valmistuisi pian asuttavaksi. Esa on aina ollut lähellä luontoa, hänen intohimonsa on hänen lähellään olevien metsien ja järviin uponneet puut. Ei siis ollut mikään yllätys, että Esasta tuli puuseppä. Hänen uransa alkoi 16-vuotiaana muutaman venäläisen ravintolan restauroinnilla Helsingissä. Hänen unelmansa oli kuitenkin rakentaa oma lomakylä, nimikin hänellä oli jo: Aikhi Cottages, Rantasalmen kylän laidalla. Materiaalina hän halusi käyttää erityistä vanhaa puuta, uppopuuta Hietalampi-järvestä.

22

Vedenalaiset hakopuut

HakoApajan Aikhi hirsimökit

Kun vaimoni ehdotti, että menisimme järvenpohjasta sukeltetun hakopuun näyttelyyn, katsoin häntä yllättyneenä. Nettisivuston mukaan oli lomakylässä mahdollisuus yöpyä ikivanhasta puusta valmistetuissa hirsimökeissä. Suomalainen mies on rakentanut läheisestä järvestä nostetusta hakopuusta kokonaisen lomakylän, se kuulosti uskottomalta. Alueella oli myös pieni museo, missä esiteltiin rakennusten historiaa.

Ensimmäinen ajatukseni oli, että kävisimme koko näyttelyn läpi tunnissa; kuinka paljon hakopuita voit ylipäänsä sukelttaa yhdestä järvestä. Tiedän miten raskaita puunrungot ovat varsinkin kun ne ovat märkiä. Lomakylä oli vähän matkan päässä Rantasalmen keskustasta. Ajoimme pienen

laaksoon ja katsoimme ihmetellen ylellisyydestä pursuavaa Grandhotellia, missä oli kylpylä ja yksityissatama. Parkkipaikalla oli hienoja autoja mitkä kielivät hotellivieraitten taloudellisesta asemasta, meidän automme ei kuulunut tähän joukkoon. Kaksi naista auringonvarjoineen ohitti meidät, nenät kohti taivasta, mies kolmiosisessa puvussa katsoi meitä vähättelevästi.

Katsoimme toisiamme, tämä näytti totaalisesti erilaiselta mitä netissä olimme nähneet. Parkkipaikalla huomasimme pienen puisen kyltin missä luki HakoApajan Aikhituvat, 650 metriä. Helpotuksesta huokaiten seurasimme kyltin suuntaa ja ajoimme metsäpolulle.

23

Hän alkoi toteuttaa unelmaansa rakentamalla tien Pirttirantaan vuonna 1979 normaalin työnsä ohella. Sen jälkeen hän alkoi vapaa-aikanaan sukeltamaan oppopuita järven pohjasta. Tämä prosessi kesti yli 10 vuotta, joka ikinen puukappale piti kuivattaa alueella 6-10 vuotta ennen kuin puusta voitiin rakentaa mökkejä. Vuonna 1995 hän valmisti ensimmäisen hirsimökinsä vanhasta oppopuusta vanhempiensa etupihalle Harjulassa. Sitten hän purki mökin ja rakensi sen uudelleen järven rannalle, paikkaan, jossa hän edelleen asuu vaimonsa ja kahden poikansa kanssa. Kuvasittelystä selviää, että kyseessä on perheyhteyttä. Esan vaimo on emäntä ja hänen poikansa ahkeroivat keittiön puolella. Esan suunnitelmana on rakentaa tulevaisuudessa useita hirsimökkejä, kaikki hänen itsensä suunnittelemaan. Hänen rakennelmiensa ominaispiirre on se, että hän katsoo ensiksi sukeltamansa puun-

(vogel)huisje toen hij slechts 3 jaar oud was. Terwijl hij daarmee bezig was brabbelde hij naar de vogels om zich heen dat ze zich geen zorgen hoefde te maken, het zou snel klaar zijn en dan konden ze gaan wonen in hun huis. Esa was altijd al één met de natuur, zijn passie ligt in het hout van de bossen en de meren om hem heen. Het was dus geen toeval dat hij timmerman zou worden en zijn carrière startte op 16-jarige leeftijd met het restaureren van een aantal Russische restaurants in Helsinki.

Zijn droom was echter het bouwen van zijn eigen vakantiepark, de naam had hij al, Aikhi Cottages, net buiten het dorp Rantasalmi. Daar wilde hij speciaal oud hout voor gebruiken, gezonken oer-hout uit het meer van Hietalampi.

Hij begon zijn droom waar te maken door in 1979 een weg aan te leggen naar Pirttiranta, hij deed dit naast zijn gewone baan. Daarna dook hij in zijn vrije uren

rungon sieluun ja sitten päättää mihin tarkoitukseen tämän käyttää. Puun muodosta riippuen Esa loitii hänelle tyypillisellä työtavalla esineen tai rakennuksen materiaalista.

Jyrkkärantainen Hietalampi-järvi mistä hakopuut ovat peräisin, on jääkauden muokkaama, maksimisyyvyys on 39 metriä. Puut ovat päätyneet järveen eri syistä: myrskyt, metsäpalot ja ihmisten kautta. Joistakin puukappaleista löydettiin primitiivisten kirveiden jälkiä.

Rovaniemen kansallinen metsäinstituutti ja Helsingin tekninen yliopisto ovat analysoineet vedestä sukelletut hakopuut. Ilmeni, että rungot ovat peräisin aikakaudelta ennen Kristusta. Nuorin hirsimökkeihin käytetty puu on noin 2000 vuotta vanha ja vanhin yli 4000 vuotta vanha.

Huomioin, että monien runkojen syyt näyttivät erikoisilta; lukuunottamatta si-

hout op van de bodem van het meer. Dit nam meer dan 10 jaar in beslag, elk stuk hout bleef 6-10 jaar liggen op het terrein voordat hij het kon gebruiken in de bouwconstructies. Zijn eerst blokhut van het oer-hout maakte hij in 1995 in de voortuin van zijn ouders in Harjula. Daarna haalde hij het uit elkaar en bouwde het weer op bij het meer, de plek waar hij nog steeds woont met zijn vrouw en twee zonen. Uit het fotoboek blijkt dat het een familiebedrijf is. Zijn vrouw is gastvrouw en zijn zonen waren druk in de weer met de catering.

Esa zou nog vele blokhutten maken, allemaal gemaakt naar eigen design. Het meest karakteristieke van zijn bouwen is, zoals hij zelf zegt, dat hij eerst kijkt naar de ziel van de opgedoken stam en dan ziet waar hij het kan gebruiken. Hout dat door zijn vorm bepaalt waar het gebruikt wordt, is nog steeds zijn eigen typische werkwijze.

tä että rungot näyttivät kivettyneiltä ne olivat ikäänkuin mankelin läpi kierrettyjä, puun syyt muodostivat pyöreän käyrän. Syynä tähän on se, että puut kovenivat tuhansien vuosien aikana veden alla ja yksisuuntainen paine aiheuttaa tämän ilmiön. Virtauksen ja veden paineen johdosta puun sydän ei enää ollut rungon keskellä minkä takia puun syyt muodostivat tämän erikoisen käyrän.

Ennen kuin Esa pystyi nostamaan tukit vedestä piti niiden molempiin päihin porata reiät. Reikiä läpi vedettiin sitten rautaketjussa oleva koukku. Oli kova urakka hinata enimmäkseen havupuita syvästä järvestä veden pintaan. Noin kymmenen metriä pitkä runko painaa jopa 3000 kiloa! Kun katsot kuvaa missä Esa nostaa puuta vedestä niin näet hänen työnsä tuloksen, hänen kehonsa on yhtä lihasmassaa. Luulen, että hän ei tosiaan tarvitse kuntosalin vuosilippua.

Het meer Hietalampi met de steile oevers, waar de stukken hout werden opgedoken, stamt uit de ijstijd en meet op het diepste punt 39 meter. Het hout is door verschillende oorzaken in het meer terecht gekomen: storm, bosbranden en de mens. In sommigen stukken hout werden sporen van primitieve bijlen gevonden.

Het opgedoken hout is geanalyseerd door het Nationale Bosseninstituut uit Rovaniemi en door de Technische Universiteit van Helsinki. Daaruit bleek dat de stammen dateren uit de tijd voor Christus. Het jongste hout dat werd gebruikt voor de blokhutten is ongeveer 2000 jaar oud en het oudst gedateerde meer dan 4000 jaar.

Het viel me op dat de nerf van vele stammen er apart uitzien, buiten het feit dat het versteend lijkt, is het net of de stam door een wringer is gehaald omdat de nerf een draaicurve vertoont. De verklaring is dat de duizenden jaren onder wa-

Päärakennus Savotta hallin nikkarointi aloitettiin vuonna 1999 ja se valmistui vuonna 2002. Savotta näyttää hirsimökiltä kokoa XL. Rakennustyöt tehtiin pääasiassa syksyllä ja talvella turistikauden päättyttyä. Käytetty puu oli hiukan nuorempaa kuin muut rakennuspuut, vain 500–1000 vuotta vanhaa, mutta se,

ter de bomen verhardden en dat de druk op één zijde dit effect veroorzaakte. Het hart van de boom kwam door de stroming en druk uit het midden te liggen, waardoor het die aparte curve kreeg. Voordat Esa de stammen kon optakelen moesten er gaten in de uiteinden worden

geboord, waar de haak van een ijzeren ketting er doorheen gehaald werd. Het was een flinke klus om de voornamelijk dennenstammen te bergen, een stam van gemiddeld 10 meter weegt namelijk 3000 kg! Als je de foto van Esa bekijkt waar hij een blok hout uit het water haalt zie je het

26

kuten kaikki muukin puutavara, on peräisin järvestä. Aikhikylän rakennusten historia on mainiosti kuvattu pienessä museossa. Näytteille on pantu lukemattomia esineitä mitä on sukellettu rakentamisen aikana. Puutavaraa, vanhoja työkaluja kuten sa-

hoja, kirveitä, veitsiä ja riistan pyydystysrautoja. Museon ovi on auki, sisälle voi mennä kuka vain. Ovella on lappunen missä pyydetään ostamaan sisäänpääsylippu pääarakennuksesta. Kukaan ei pelaa kieruutta, tämä on Suomi.

Ympärillämme olevat ihmiset ovat erittäin ystävällisiä ja tervehtivät meitä iloisesti. Tunnumme olomme kotoisaksi tässä sympaattisessa ja rauhallisessa ilmapiirissä. Tämä sopii meille paljon paremmin kuin naapurin ylellisyys ja tilaamme kahvit XL-hirsimökissä.

Valtavan takan ympärille on sijoitettu mukavia istumapaikkoja. Nähtävää on paljon ja entisenä puuseppänä nautin ympärilläni olevista rakenteista. Kattorakenne on ainutlaatuinen ja rakentaja on loihtinut vahvan ja turvallisen kokonaisuuden omalla tavallaan. Näin täytyy ollakin, sillä talvella katolla on metri ja joskus vielä

resultaat van zijn werk, zijn lichaam is een massa spierbundel. Hij zal geen pasje van een fitnessclub hebben denk ik zo.

De constructie van Savotta Hall, het hoofdgebouw, startte in 1999 en was in 2002 klaar. Het ziet eruit als een blokhut maatje XL. De bouw werd voornamelijk in het najaar en in de winter gedaan om de aanwezige toeristen niet te storen.

Het hout dat gebruikt werd was iets jonger dan de rest, *slechts* 500-1000 jaar maar heeft, net zoals al het andere hout, een connectie met het meer.

In het kleine museum is de opbouw van het parkje goed in beeld gebracht, er liggen ontelbare goederen uitgestald die zijn opgedoken of gebruikt zijn tijdens de bouw. Stukken hout, oude werktuigen zoals zagen, bijlen, messen en klemmen om dieren te vangen. De deur van het museum is gewoon open, je kan zo naar binnen lopen. Met een briefje op de deur wordt gevraagd of je een toegangskaartje wilt kopen om de hoek.

Niemand verzaakt, dit is Finland.

De mensen om ons heen zijn heel vriendelijk en begroeten ons opgewekt. We voelen ons thuis in de sympathieke en rustige atmosfeer die er hangt. Dit past ons veel beter dan bij de luxe buurman en we nemen een kopje koffie in de XL-blokhut.

Rond een enorme haard zijn gezellige zitjes gecreëerd. Er is veel te zien en als voormalig timmerman geniet ik van de constructies om mij heen. De dakconstructie is uniek en op zijn eigen manier heeft de bouwer een sterk en veilig gebouw neergezet. Dat moet ook wel want in de winter ligt er vaak een meter sneeuw op, soms meer. Ik zie hier duidelijk wat Esa bedoelde met de ziel van het hout en hun functie, natuurlijk gebogen stammen houden het dak op zijn plaats. Een gebogen stam naast mij lijkt op maat gemaakt. Ik bekijk hem zorgvuldig en zie dat er niets bewerkt is aan de stam, hij is er zo vanuit de natuur ingezet en steunt een gedeelte van het dak, niet alleen heel sfeervol maar ook stabiel.

Terwijl op het terras buiten een lokaal orkestje een niet gepland optreden doet, lopen er gasten naar beneden om er spontaan een dansje te doen. Er wordt gelachen, gezongen en de sfeer is optimaal.

Na een uurtje pakt de band de boel weer in en slenteren ze zingend terug naar hun blokhutje waar ze blijkbaar verblijven. Met een glimlach op ons gezicht vertrekken we. Daar moet je een artikel over schrijven zegt mijn vrouw, dit was fantastisch. Dat vond ik ook, dit parkje ademt behalve een uitstekende sfeer met gastvrije mensen ook een enorme SISU uit en is een absolute aanrader voor een bezoek. Rantasalmi ligt 85 km ten noordoosten van Mikkeli en op zo'n 310 km van Helsinki. Kijk voor openingstijden en route op www.porosalmi.net/hakoapaja

Willem Mulder

enemmänkin lunta. Näen selvästi, mitä Esa tarkoitti puun hengellä ja runkojen käyttömahdollisuuksilla, luonnollisesti kaarevat puunrungot pitävät katon paikallaan. Vieressäni oleva kaareva hirsi on kuin paikkaansa veistetty. Tutkiskelen runkoa läheltäpäin ja näen, ettei sitä ole millään tavalla sahattu tai veistetty, luonto on taideteoksen tehnyt ja tämä ihme tukee nyt osaa kattoa, ei yksistään erityisen kauniisti, mutta myös vakaasti.

Paikallinen orkesteri soittaa ex tempore ulkoterassilla, ja vieraita kulkee alaker-taan tanssimaan spontaanisti. Nauretaan ja lauletaan, tunnelma on mukava ja välitön. Tuntia myöhemmin bändi pakkaa soittimensa ja muusikot palaavat lauleskellen hirsimökkiinsä, missä he ilmeisesti yöpyvät.

Hyvillämielin teemme lähtöä. Tästä sinun pitää kirjoittaa, sanoo vaimoni, tähänhan oli fantastista. Olen samaa mieltä, tämä

lomakylä henkii mahtavaa tunnelmaa, isäntäväki on vieraanvaraista, tämä on saatu aikaan rajattomalla sisulla, suosittellemme ehdottomasti käyntiä täällä. Rantasalmi löytyy 85 km Mikkelistä koili-seen päin ja on noin 310 kilometrin päässä Helsingistä. Katso aukiolot ja kartta www.porosalmi.net/hakoapaja

Willem Mulder

Käännös: Irja Lammers

Column Dan maar geen verslag

Carel
van
Bruggen

30

Kolumni Parempi sitten ilman selostusta

Sen täytyy kerran tapahtua. Tiedän, että joudun liukkaalle suomalaiselle jälle ja että minun iässäni on suuri mahdollisuus kaatua, mutta sille ei sitten voi mitään. Hienossa lehdessämme kaikki kirjoittavat aina positiivisesti kauniista Suomesta, kauniista suomalaisesta taiteesta, erikoisesta suomalaisesta kulttuurista, Suomen sotaisesta historiasta ja mitä kaikkea muuta., mutta tällä kertaa poikkeen siitä tavasta ja annan kritiikkiä. En muuten itse Suomesta, vaan erästä ilmiöstä Suomen televisiossa. Ei myöskään valtakunnallisen Yleisradion YLE:n vakavista uutisista kaikkine ammattilaisine asiantuntijoineen ja paremmin tietäjin. Koska uutislähettykset kestävät tuskin puolta tuntia

verslaggevers. Mannen - en tijdens het wereldkampioenschap vrouwenvoetbal ook vrouwen - die geen moment hun klep houden, voortdurend allerlei achtergrond informatie afscheiden, uitlegen wat ik zelf ook al gezien heb, en die bij ieder doelpunt of fraaie actie uitzinnig reageren alsof de wedstrijd al gewonnen is.

Het doet mij denken aan de tijd toen er nog geen televisie bestond en ik met mijn vader op zondagmiddag aan de radio gekluisterd zat om een voetbalwedstrijd tussen Nederland en België mee te beleven. Logisch dat een radioverslaggever in die dagen steeds uit legde wat er gebeurde. Maar waarom moet een Finse tv- verslaggever constant uitleggen wat ik

zelf met eigen ogen zien kan? Ik begrijp er niets van. Finnen staan er om bekend karig te zijn met hun uitingen, maar voor sportverslaggevers geldt dat kennelijk niet. Graag leggen zij, het liefst zelfs met zijn tweeën - waaronder een nog deskundiger deskundige, uit wat zij zien en hoe wij kijkers dat moet opvatten. Alsof je in een kleuterklas zit.

Gelukkig heb ik een ontsnappingsmiddel gevonden. Tenniswedstrijden op Roland Garros en Wimbledon kijk ik in Finland noodgedwongen op mijn tablet omdat die tennistoernooien voor mij niet op YLE of Eurosport te zien zijn. En bij nogal wat van die wedstrijden is tot mijn grote opluchting helemaal geen verslaggever te horen. Het enige wat ik hoor is het geluid van de bal als die geslagen wordt, het eventuele kreunen van de speler of speelster, het "uit" roepen door een lijnrechter, de reactie van de toeschouwers

en de stand die de umpire doorgeeft. Wat een rust!

Carel van Bruggen

välillä. On ihan selvää, että radioselostaja siihen aikaan koko ajan selitti, mitä pelissä tapahtui. Mutta miksi suomalaisen tv-selostajan täytyy jatkuvasti selittää, mitä voin omin silmin nähdä. En ymmärrä miksi. Suomalaiset ovat tunnetusti niukkoja ilmaisuissaan, mutta se ei ilmeisesti koske urheiluselostajia. Mielellään selittävät he, mieluiten jopa kahdestaan – mukana vielä asiantuntivampi asiantuntija – mitä he näkevät ja miten meidän katsojien pitää asiat ymmärtää. Ihan kuin istuisit alakoululuokassa.

Onneksi olen löytänyt pakotien. Tennis-kilpailut Roland Garrossa ja Wimbledonissa katson Suomessa pakostakin i-padilläni koska tennisturnauksia ei minulle ole nähtävissä YLE:ssä tai Eurosportissa. Ja vielä joissakin noista kilpailuista ei minun helpotukseksi ole lainkaan selostusta kuultavissa. Ainoa mitä kuulen on pallon

ääni kun sitä lyödään, mahdollinen pelaajan manaus, linjatuomarin "ulkona"-huuto, katsojien reaktiot ja tuomarin kertoma pelin tilanne. Mikä ihana rauha!

Carel van Bruggen

Käännös: Pirkko van Bruggen

31

Groeten uit Finland

Vakantiefoto's van VNF-leden

Leena ten Cate:
Uitvoering van een Fins-Nederlandse
opera over Daniel Cajanus in Paltamo, het
geboortedorp van deze 'Finse reus', 24
juli 2019 | Suomalais-alaknomaalaisen
Daniel Cajanus -oopperan esitys Palta-
mossa, joka on jätin syntymäpaikka 24.
heinäkuuta 2019 >>

Leena ten Cate:
Het Kuhmomeer tijdens het Kuhmo kamermuziekfestival, juli 2019 | Kuhmon järvi kuvattuna
Kuhmon kamarimusiikkifestivaalien aikana heinäkuussa 2019 >>

32

Terveisiä Suomesta

Yhdistyksemme jäsenten lomakuvia

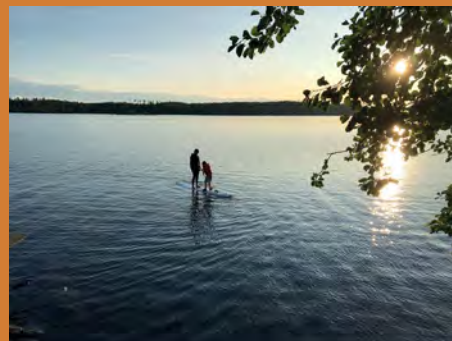

Inka Korhonen:
Een van de redenen waarom het geweldig is een zus te hebben - of te
zijn. | Syy, miksi olla onnellinen, jos on oma sisko – tai että saa itse olla
sisko jollekin toiselle

Maija Mulder:
Silja Line, Helsinki
>>

33

<< Jasja Blanken stuurde fraaie foto's van de vakantie aan het Saimaameer. | Jasja Blankenin lähettämiä hienoja maisemakuvia Saimaalta.

Willem Mulder: Het Imatra Hotel | Imatran Valtionhotelli >> (p. 36) >>

Ville Salmi stuurde deze magische foto's (Pertteli, Salo). | Ville Salmen lähettämiä maagisia valokuvia (Pertteli, Salo). >>

Een gemeenschappelijke traditie: touwfiguren

Wie in 2018 een Nederlands schoolplein opliep, had grote kans om daar kinderen in de weer te zien met een stuk gekleurd touw in hun handen, waarmee ze met elkaar of alleen de meest uiteenlopende figuren wisten te maken. Het spel heette Ztringz, en het was een grote rage vorig jaar. Alleen al in Nederland werden er in 2018 meer dan miljoen touwtjes verkocht.

Het bijzondere aan het spel was dat het bij ouders en grootouders herinneringen oproept. Want in feite ging het om een eeuwenoud traditioneel spel in een hip, voor de jeugd aantrekkelijk jasje. Moeders en oma's konden hun kinderen assisteren bij het maken van de "Kop en Schotel", de

"Eiffeltoren", de "Parachute" of het "Haar-netje". En misschien konden aan elkaar figuren overgeven in het "Afneemspel" of "Pinkelen".

Het met de vingers maken van figuren uit een stuk touw waarvan de uiteinden aan elkaar geknoopt zijn, komt over vrijwel de gehele wereld voor. Het is aannemelijk dat deze activiteit teruggaat op de periode in een ver verleden waarin de mens touw of draad begon te maken en de eerste knopen ontwikkelde. Het lag voor de hand om de uiteinden van een stuk touw aan elkaar te knopen, en het stuk touw vervolgens over de handen te spannen om er al experimenterend verschillende figuren van te maken.

Stephan
Claassen

37

Kansanperinne: naruleikit

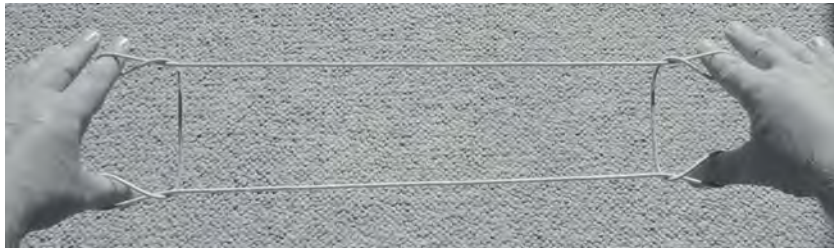
Jos sattui vuonna 2018 eksymään hollantilaisen koulun pihalle, suurella todennäköisyydellä saattoi nähdä lasten taiteilevan käsillään monenlaisia kuvioita värikkäiden narujen kanssa. Nämä narut, Ztringzit, olivat suuri villitys viime vuonna. Pelkästään Alankomaissa niitä myytiin vuonna 2018 yli miljoona kappaletta.

Tästä villityksestä erikoisen teki se, että se herätti lasten vanhemmissa ja isovanhemmissa muistoja. Sillä lopultahan kyseessä on ikivanha perinneleikki värikkäässä ja uudelleenbrändätyssä asussa. Äidit ja isoäidit auttoivat lapsia "kahvikupin", "Eiffeltornin", "laskuvarjon" sekä "hiusverkon" teossa. Saattoipa joku vielä muistaa miten narukuvioita siirrettiin leikkijöiden käsistä

toisiinkin, Alankomaissa leikki tunnettiin nimellä "Afneemspel".

Melkeinpä kaikissa maailman kolkissa tunnetaan naruleikit, joihin tarvitaan vain päistänsä solmulle sidottu pätke narua. On todennäköistä, että näitä leikkejä leikittiin jo ammuksina aikoina, silloin kun ihminen ensimmäistä kertaa alkoi valmistaa nyörejä ja ensimmäiset solmut kehitettiin. Ei tarvinnut kuin sitoa narun päät yhteen ja pujottaa naru käsien ympärille, kun saattoi jo alkaa kehittää erilaisia narukuvioita.

Valitettavasti emme tiedä paljoakaan naruleikkien kehityksestä ja leviämisestä maailmalla. Kuviot häviävät heti kun naru poistetaan käsistä, joten niistä ei jää jälkiä. Naru saattaa myös olla tehty vaiko-

Gemakkelijke gordijnen | Helpot verhot

Helaas weten we van het ontstaan van touwfiguren en de verspreiding ervan over de wereld weinig. Omdat de figuren verdwijnen als je ze van de handen neemt, blijven er geen sporen van achter. En het touw waarmee ze gemaakt worden is van vergankelijk materiaal. Dus archeologisch materiaal hoeven we ook niet te verwachten. Oude geschreven berichten of afbeeldingen over touwfiguren zijn er niet of nauwelijks. De figuren lijken vaak te worden gezien als spelletjes die de moeite van het optekenen nauwelijks

ka minkälaisesta, huonolaatusiestakin, materiaalista. Arkeologisia löytöjä on siis turha odottaa. Myöskään vanhoja kuvauksia tai piirroksia naruleikeistä ei juuri olla löydetty. Vaikuttaa siltä, että kuvioita ei olla viitsitty kirjoittaa muistiin, sillä ne on nähty vain yksinkertaisina leikkeinä. Ja vaikka niistä jossain olisi kirjoitettukin, ei kuvioiden muodostamisen kuvaileminen ollut kuitenkaan järin helppoa. Vanhin tunnettu naruleikejä kuvaava piirros (vuodelta 1724) on Japanista, ja siinä kaksi tyttöä leikkii yhdessä narulla. Vasta 1900-luvun alussa (kun keksittiin, miten narukuvioita saattoi kuvailla yksinkertaisesti) alettiin tehdä pidempiä narukuvio-oppaita. Nykyään tunnetaan melko laajoja kuvio-oppaita Arktisilta alueilta, Pohjois- ja Etelä-Amerikasta, Afrikasta, Aasiasta, Euroopasta ja Oseaniasta. Arktisilla alueilla ja Papua-Uudessa-Guineassa sekä aikuiset että lapset leikkivät naru-

waard zijn, en als men ze dan wil optekenen, dan blijkt het erg moeilijk om hun constructie te beschrijven. De oudst bekende afbeelding (1724) van het maken van touwfiguren komt uit Japan; er zijn twee meisjes op te zien die het afneemspel spelen. Pas sinds het begin van de 20^e eeuw (m.n. toen er een manier ontwikkeld was om de constructie van touwfiguren eenduidig vast te leggen) worden er meer en meer verzamelingen touwfiguren gepubliceerd. Tegenwoordig bestaan er tamelijk uitgebreide collecties

kuvioilla, kun taas Euroopassa narukuvioiden tekoa ollaan pidetty lähinnä lasten ajanvietteenä. Kuitenkin tunnetaan myös perinteisiä eurooppalaisia narukuvioita, jotka ovat käytännössä liian vaikeita lapsille. Eräs niistä on löydetty muutama vuosi sitten Suomesta, ja vähän sitä ennen Alankomaista!

Olen tutkinut jo useiden vuosien ajan narukuvioperinnettä. Suomalaisista narukuvioista tiedetään hyvin vähän, muutamaa Saamesta ja ruotsinkielisestä Suomesta löytynyttä kuviota lukuun ottamatta. Yrjö Karilaksen teoksessa *Antero Vipunen* kuvaillaan muutamia kuvioita, mutta ne ovat lähtöisin muista maista; kirjailija on lainannut ohjeet muista teoksista. Tästä syystä otin yhteyttä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuraan. Kuopiolainen perinnettututkija Ulla Lipponen innostui tuoloin aiheesta. Lipponen oli erikoistunut suomalaisten lasten ja nuorten folkloren

figuren uit het Arctische gebied, Noord en Zuid Amerika, Afrika, Azië, Europa en Oceanie. Terwijl in het Arctisch gebied en in Papua Nieuw Guinea de figuren door zowel volwassenen als kinderen worden gemaakt, wordt het in het Europa van tegenwoordig beschouwd als een spel voor kinderen. Toch zijn er enkele traditionele Europese touwfiguren gevonden die voor kinderen te moeilijk zijn om te maken. Één daarvan werd enkele jaren geleden gevonden in Finland, en enkele jaren daarvoor in Nederland!

Ik doe zelf al vele jaren onderzoek naar traditionele touwfiguren. Over touwfiguren uit Finland is eigenlijk, op enkele figuren uit het gebied van de Saami en het Zweedstalige gebied van Finland, niets bekend; *Antero Vipunen*, het spellenboek van Yrjö Karilas, beschrijft wel enkele figuren, maar deze zijn afkomstig uit andere delen van de wereld; de schrijver heeft ze uit andere publicaties geleend. Daarom

nam ik contact op met de Finse Literatuur Vereniging. Dit wekte de belangstelling van folkloriste Ulla Lipponen uit Kuopio, die zich gespecialiseerd heeft in de folklore van Finse kinderen en tieners en waarover ze uitgebreid heeft gepubliceerd, zij het vrijwel uitsluitend in de Finse taal. In het voorjaar van 2011 verzamelde mevrouw Lipponen daarop traditionele touwfiguren in Kuopio. Helaas stierf ze al in 2015, voordat ik met haar kon werken aan een publicatie van de collectie van 8 verschillende figuren. Binnenkort zal de publicatie, als een eerbetoon aan Ulla Lipponen, verschijnen in het Bulletin of the International String Figure Association. Alhoewel het om een relatief bescheiden collectie gaat, is het een belangrijke vondst. Één van de figuren (*Helpot verhot*, "gemakkelijke gordijnen", waarbij "gemakkelijk" betrekking heeft op de eenvoud van de constructie) is voor zover bekend nog nooit eerder gepubliceerd.

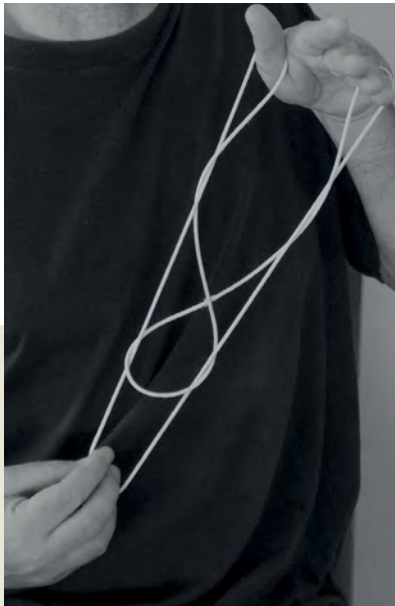
Moeilijke gordijnen | Vaikeat verhot

tutkimukseen, ja kirjoitti aiheesta paljonkin, tosin melkein ainoastaan suomeksi. Keväällä 2011 Lipponen kartoitti perinteisiä narukuvioita Kuopiossa. Valitettavasti hän kuoli jo vuonna 2015, ennen kuin ehdimme kirjoittaa suunnittelemaamme artikkelia koskien kahdeksaa hänen löytämänsä eri kuvioita. Pian artikkeli kuitenkin ilmestyy Bulletin of the International

String Figure Associationin julkaisussa, Ulla Lipposen muistoksi. Vaikka kuviokokoelma onkin melko vaatimaton, on löytö kuitenkin merkittävä. Erästä kuvioista, nimeltään "helpot verhot", ei ole aikaisemmin kuvailtu missään muualla. Olin kuitenkin itse havainnut kuvion jo muutama vuosi aikaisemmin... Alankomaissa, nimellä "verhot avautuvat"

Ik had de figuur enkele jaren eerder echter wel opgetekend in... Nederland, onder de naam "gordijntje gaat open"! Ook een andere, complexe gordijn-figuur (*Vaikeat verhot*, "moeilijke gordijnen") is verder alleen uit Nederland bekend (onder de naam "schuifdeur"). Een derde Finse figuur (*Hissi*, "lift") is alleen maar bekend van de Faeroer (waar de figuur geen naam heeft).

Het kan niet anders dan dat deze Finse figuren van mens op mens zijn overgele-

Lift | Hissi

(*gordijntje gaat open*)! Myös eräs toinen kuvailemamme vaikeampi verho kuvio, "vaikeat verhot" tunnetaan Suomen lisäksi vain Alankomaissa (jossa se tunnetaan nimellä schuifdeur, "liukuovi"). Kolmas suomalainen kuvio, "hissi", tunnetaan vain Färsaarilla (jossa sille ei ole annettu nimeä).

Ei ole muuta selitystä kuin se, että suomalaiset kuviot ovat kulkeneet perinteinä ihmiseltä toiselle, sillä niitä ei ole koskaan

verd, want ze zijn niet in boeken te vinden (de kans dat de wat oudere mensen bij wie Ulla Lipponen de figuren optekende mijn publicaties kenden, is zo goed als nul). En het is natuurlijk opmerkelijk dat twee van de acht Finse figuren verder alleen in Nederland opgetekend zijn. Van een directe overdracht van figuren tussen Nederland en Finland is waarschijnlijk geen sprake; eerder gaat het om een gemeenschappelijke culturele basis. Want er lijkt sprake te zijn van een Europese "traditie" aan touwfiguren: er zijn bepaalde touwfiguren en variaties die vooral in Europa voorkomen. Maar hoe dat precies zit is nog erg onduidelijk. Het lijkt zo te zijn dat traditionele touwfiguren in Finland en Estland bekend zijn, maar in Letland en Litouwen (vrijwel) niet. Hoe de situatie in Polen is, weten we niet. Maar ze zijn weer wel wijdverbreid in andere delen van Scandinavië (tot op de Faeroer en IJsland toe), het Verenigd Koninkrijk, Nederland, België, en centraal

kuvailtu missään teoksessa (mahdollisuus siihen että Ulla Lipponen kanssa työskennelleet vanhemmat ihmiset tuntisivat minun aikaisemmat julkaisuni on käytännössä olematon). On tietenkin myös huomionarvoista, että kaksi kahdeksasta suomalaisesta kuvioista tunnetaan lisäksi ainoastaan Alankomaissa. Todennäköisesti tieto ei ole kulkeutunut suoraan maasta toiseen, vaan pikemminkin kyseessä on jaettu kulttuuritausta. Näyttää nimittäin siltä, että on olemassa yleinen "Euroopalainen" narukuviotraditie: jotkut kuviot esiintyvät melkein pelkästään Euroopassa. Vielä ei tiedetä mistä tämä johtuu. Ilmeisesti perinteiset narukuviot ovat tunnettuja Suomessa ja Virossa, mutta ei Latviassa ja Liettuaassa. Puolan tilanteesta emme tiedä mitään. Mutta narukuvioleikit ovat jälleen laajalti tunnettuja muualla Skandinaviassa (Färsaarista Islantiin), Yhdistyneessä Kuningaskunnassa, Alan-

Europa. De complexiteit van *vaikeat verhot* zet ook vraagtekens bij de kwalificatie van touwfiguren als kinderspel; voor jonge kinderen is deze figuur niet te maken. Daarom is verdere informatie over traditionele touwfiguren erg belangrijk. Hopelijk roept mijn bijdrage hier in Aviisi herinneringen aan traditionele touwfiguren bij u op. Als dat zo is, dan zou ik het zeer op prijs stellen als u deze informatie met mij zou willen delen. Neemt u dan a.u.b. contact met mij op, bij voorkeur via de e-mail: stepcla@hotmail.com.

• De collectie uit Kuopio bestaat uit de volgende figuren: Kahvikuppi ("koffiekop"); purjevene ("zeilboot"); hissi ("lift"); vispilä ("veger"); taikatemppu ("tovertrick"); kalaverkko ("visnet"); vaikeat verhot ("moeilijke gordijnen"); helpot verhot ("gemakkelijke gordijnen"). Kent u deze figuren? Kent u andere namen voor deze figuren? Kent u andere figuren of trucks met een touw?

komaissa, Belgiassa ja Keski-Euroopassa. "Vaikeiden verhojen" monimutkaisuus asettaa myös kyseenalaiseen valoon sen väittämän, että narukuviot olisivat vain lasten harrastamaa ajanvietettä; kuvio on nuorille lapsille aivan liian monimutkainen.

Onkin tärkeää kerätä lisää tietoa perinteisistä narukuvioista. Toivon, että tämä kirjoitukseni Aviisissa herättää teissä muistoja perinteisistä narukuvioista. Jos mieleennee muistuu kuvioita, toivon, että kerrotte niistä minulle. Kirjoittakaa siinä tapauksessa minulle sähköpostia:

stepcla@hotmail.com.

• Kuopion kokoelmaan kuuluu seuraavat kuviot: Kahvikuppi, purjevene, hissi, vispilä, taikatemppu, kalaverkko, vaikeat verhot, helpot verhot. Tunnetteko nämä kuviot? Tunnetteko ne mahdollisesti muilla nimillä? Tunnetteko muita narukuvioita tai -tempuja?

- Op sommige plekken in Europa, o.a. in Nederland, maar ook in Estland, komt er ook een touwspel voor twee personen voor, waarbij de spelers om beurten nieuwe figuren maken uit de figuur van de ander. Dit spel heeft Ulla Lipponen niet in Kuopio gevonden, maar wellicht kent u het wel uit andere plekken in Finland?
- Graag kom ik ook meer te weten over de context van de figuren: wanneer maakte u ze, waar, waarom, van wie leerde u ze, op welke manier, etc. Waren het vooral meisjes die de figuren maakten, of werden ze ook/vooral door jongens gemaakt?

Uiteraard deel ik de informatie graag met u. Dus als u verdere vragen heeft, neemt u dan gerust contact met mij op. Mijn doel is om een aanvullende publicatie over Finse touwfiguren te schrijven.

Stephan Claassen

- Joissain osissa Eurooppaa, mm. Alankomaissa, mutta myös Virossa, tunnetaan narukuvioleikki, jossa kaksi ihmistä kehittämää vuorollaan kuvioita toisen kehittämästä kuvioista. Tätä leikkiä Ulla Lipponen ei havainnut Kuopiossa, mutta ehkäpä leikki tunnetaan jossain muussa Suomen kolkassa?
- Haluaisin oppia lisää narukuvioleikkeen kontekstista: milloin, missä, miksi ja kenen kanssa niitä leikittiin? Mistä niitä opitte ja miten? Pelasivatko lähinnä tytöt naruleikkejä, vai pelasivatko pojat niitä myös?

Jaan myös mielelläni tietoa kanssanne. Jos teillä siis on kysymyksiä, olkaa ihmeessä minuun yhteydessä. Tavoitteenani on kirjoittaa myöhemmin täydentävä artikkeli suomalaisista narukuvioista.

Stephan Claassen

Käännös: Sanna-Mari Kuisma

Unohduksista nostettu suomalais-hollantilainen sukulaisuussuhde

- ja miten se liittyy Suomen kansallispuistoista kertovaan uuteen kirjaan

Stephan Vermeulen, Nederlandse Vereniging in Finlandin entinen puheenjohtaja, lähetti minulle 12. huhtikuuta seuraavan sähköpostiviestin:

"Hyvä Arnold. Sinähän olet kirjoittanut paljon suomalaisista perheistä ja muistat ehkä nimen Aaltje van Geene. Hän syntyi noin vuonna 1950 Hollannissa ja kasvoi hollantilaisten isovanhempiensa hoivissa. Äiti: Salme Karvinen (kuoli 1952). Aaltjen serkku Tea Karvinen kyseli hänestä. Keskustelin viime viikolla Tea Karvisen kanssa hänen Kansallispuistot-kirjastaan. Pelkkä henkilön nimi ei tietenkään auta pitkälle, kun emme edes tiedä hänen asuinpaikkaansa Hollannissa.

Toisaalta Alankomaissa ei tuolloin asunut kovin paljon suomalaisia perheitä. Siitä tämä pyyntö. Ystävällisin terveisin Stephan."

Stephan Vermeulen oli tavannut Tea Karvisen Helsingissä Töölön kirjastossa, jossa Tea piti esitelmän Suomen kansallispuistoista. Stephan oli ollut jo aikaisemmin häneen yhteydessä sähköpostitse. Tea kertoo nimittäin kirjassaan kuulleensa metsänvartijalta, että prinsessa Beatrix ja prinssi Claus viettivät kuherruskuukautensa aikana vuonna 1966 pari päivää hirsimökissä Patvinsuon kansallispuistossa lähellä Suomen itärajaa. Stephan kiinnostui tiedosta ja kyseli Tealta esitelmän

Een Fins-Nederlandse familierelatie uit de vergetelheid gehaald

- en wat dit te maken heeft met een nieuw boek over de Finse nationale parken

Op 12 april van dit jaar ontving ik de volgende e-mail van Stephan Vermeulen, een voormalige voorzitter van de Nederlandse Vereniging in Finland:

"Beste Arnold, Omdat je veel over Finse families geschreven hebt, is er misschien een kans dat je je deze naam herinnert, Aaltje van Geene, geboren ongeveer in 1950 in Nederland en opgegroeid bij haar Nederlandse grootouders. Moeder: Salme Karvinen (1952 gestorven). Dit vraagt Tea Karvinen die een nicht van haar is. Vorige week sprak ik met Tea Karvinen over haar boek 'Kansallis-

<< Tea Karvinen in het Pallas-Yllästunturi nationale park in Finland. | Tea Karvinen Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa.

jälkeen lisää tästä salassa pidetystä kuninkaallisesta vierailusta.

Tea kertoi puolestaan Stephanille, että hänellä oli Hollannissa serkku, johon hän oli kadottanut yhteyden, ja Stephan tarjoutui selvittämään asiaa. Miten yksi suomalais-hollantilainen tapaaminen voikaan odottamatta johtaa aivan toisen tarinan jäljille!

En ollut koskaan kuullut Aaltje van Geenestä. Hänen vanhempiansa oli täytynyt mennä naimisiin jo vuonna 1950 tai aikaisemmin, aikana jolloin suomalais-hollantilaiset avioliitot olivat vielä hyvin harvinaisia. Julkaisin Aviisissa 2017-1 luettelon kaikista tiedossani olleista ennen vuotta 1950 solmituista suomalais-hollantilaisista avioliitoista. Niitä oli kaikkiaan 21.

Löytöretkellä internetissä ja viestinvaihtoa Tea Karvisen kanssa

Saatuani Stephan Vermeulenin pyynnön sukelasin internetiin. Ensi alkuun tutkimus

puistot'. Alleen een naam en niet eens een woonplaats in Nederland, dat is niet veel. Aan de andere kant woonden er toen niet zo heel veel Finse families in Nederland. Dus vandaar dit verzoek. Met vriendelijke groeten, Stephan."

Stephan Vermeulen had Tea Karvinen ontmoet in de bibliotheek van Töölö in Helsinki, waar ze een lezing gaf over de Finse nationale parken. Maar Stephan had al eerder contact met haar gehad via e-mail. De reden hiervoor was dat Tea in haar boek vertelt dat zij van een boswachter had gehoord dat prinses Beatrix en prins Claus, tijdens hun wittebroodsweken in 1966, een paar dagen hebben

näytti hankalalta, koska nimi "van Geene" on hyvin yleinen. Hain tietoja netissä olevista arkistoista, kävin läpi vanhoja digitalisoituja sanomalehtiä ja etsin nimeä myös laajalta Schoolbank-sivustolta, jolla voi jäljittää vanhoja luokkatovereita. Mistään ei löytynyt mitään. Lisähankaluutena oli, etten tiennyt mistä päin Hollantia perhe oli lähtöisin. Tuntui, että etsin neulaa heinäsuovasta.

Tiedustelin Tealta, olisiko hänellä antaa lisätietoja suomalaisesta suvustaan, jotta saisin käsityksen siitä, millaisessa ympäristössä Salme oli kasvanut. Ajattelin, että siitä voisi löytyä vinkki, joka selvittäisi miten Salme oli tutustunut hollantilaiseen mieheensä.

Tea vastasi:

"Salme's father, my grandpa, was a wealthy man (married with Emilia Karvinen). Isak Karvinen owned a business and had a store in the centre of Helsinki. He gilded

Arnold
Pieterse

doorgebracht in een blokhut in het Patinsuo nationale park in Finland, vlakbij de Russische grens. Stephan heeft zich vastgebeten in deze geschiedenis en heeft Tea na haar lezing nog het een en ander gevraagd over dit geheime koninklijke bezoek aan Finland.

Maar dat Tea nu op haar beurt aan Stephan had verteld dat zij een nicht had in Nederland, waar ze het contact mee had verloren, waarop Stephan had aangeboden hier onderzoek over te doen, laat zien hoe je heel onverwacht van de ene Fins-Nederlandse zaak in een totaal andere terecht kan komen.

Ik had nooit van Aaltje van Geene gehoord. Het huwelijk van haar ouders zou al zijn geweest in 1950 of een jaar eerder, in een periode dat Fins-Nederlandse huwelijken nog heel zeldzaam waren. In Aviisi 2017-1 heb ik een lijst gepubliceerd van Fins-Nederlandse huwelijken voor-

frames of paintings and objects in churches, etc. They had a great summer house, 30 km from Helsinki in Veikkola. I also spent time there when I was a child (I was born in 1961). So, I think Salme also had money (from her parents). I believe she did go to school."

En päässyt näillä tiedoilla kuitenkin sen pitemmälle, mutta sitten löysin Het Parool sanomalehdestä Aaltjen tädin miehen kuolinilmoituksen vuodelta 1970. Tämän johtolangan avulla onnistuin jäljittämään Aaltjen, vaikka siihen tarvittiin vielä myös vähän hyvää onnea. Ajattelin kirjoittaa tästä erikoisesta suomalais-hollantilaisesta sukulaisuussuhteesta jutun Aviisiin.

Miten löysin Aaltje van Geenen

Ennen kuin olin nähnyt vuonna 1970 julkaistun Het Paroolin ilmoituksen, jonka avulla löysin lopulta Aaltje van Geenen, olin saanut hänen suomalaisesta äidistään sentään jotain selville Myöhempien

afgaand aan 1950, voor zover bekend. Ik kwam op een aantal van 21.

Speurtocht op het internet en e-mail uitwisseling met Tea Karvinen

Nadat ik de vraag van Stephan Vermeulen had ontvangen, heb ik een uitgebreid onderzoek gestart op het internet. In eerste instantie leek dit niet eenvoudig omdat de naam 'van Geene' heel algemeen is. Behalve gegevens uit archieven die op het internet staan, heb ik de digitale versies van oude kranten geraadpleegd en ook gekeken of de naam voorkwam in Schoolbank, de uitgebreide site waar oud-klasgenoten zijn terug te vinden. Maar overall ving ik bot. Een bijkomend probleem was dat ik niet wist waar de familie in Nederland vandaan kwam. Het leek zoeken naar een speld in een hooiberg.

Ik heb Tea via e-mail gevraagd of ze iets meer details kon geven over haar familie in Finland, zodat ik een idee had in

aikojen pyhien eli mormonien ylläpitämän Family Search sivuston avulla, jonne on tallennettu paljon sukuluetteluita. Aaltjen äiti oli koko nimeltään Salme Emilia Karvinen, ja hän oli syntynyt 21. toukokuuta 1921. Salme kuoli 9. marraskuuta 1952 ja hänet haudattiin Helsinkiin Malmi hautausmaalle. Hän oli siis ilmeisesti kuollut Suomessa.

Jo aikaisemmin olin löytänyt Facebookista erään Amersfoortissa asuvan Aaltje van Geenen, mutta minulle ei ollut mitään viitteitä siitä, että hän olisi etsimäni Aaltje.

Het Paroolin kuolinilmoitus koski Amsterdamissa asunutta Martinus Cornelis Kruijveria, jonka vaimo oli nimeltään W. C. A. Kruijver van Geene. Ilmoituksessa mainituista omaisten nimistä pystyin päättämään, että vainaja oli ollut naimisissa Aaltjen tädin kanssa.

Aaltjen isä oli Tea Karvisen mukaan kuollut hyvin nuorena, enkä tiennyt vielä

wat voor milieu Salme was opgegroeid. Dit, dacht ik, zou kunnen helpen om uit te vinden hoe Salme haar Nederlandse man had ontmoet.

Tea antwoordde hierop:

"Salme's father, my grandpa, was a wealthy man (married with Emilia Karvinen). Isak Karvinen owned a business and had a store in the centre of Helsinki. He gilded frames of paintings and objects in churches, etc. They had a great summer house, 30 km from Helsinki in Veikkola. I also spent time there when I was a child (I was born in 1961) So, I think Salme also had money (from her parents). I believe she did go to school."

Maar deze informatie bracht mij niet veel verder, tot ik een overlijdensadvertentie vond van een aangetrouwde oom van Aaltje uit 1970 in het dagblad Het Parool. Dit bleek een doorbraak te zijn en stelde mij in staat om Aaltje te achterhalen, al had ik hier ook wat geluk bij. Het

isän etunimeä, mutta perhe oli nyt helpo löytää Amsterdamin kaupunginarkiston perhekorteista, joita voi tarkastella internetissä. Aaltjen isän etunimet olivat Cornelis Albertus Christiaan, ja hän oli syntynyt 23. helmikuuta 1924.

Nyt olin saanut selville Aaltjen perheen, mutta Aaltjea itseään en ollut vielä löytänyt. Kruijver-van Geenen pariskunnan lapsista yksi oli kuolinilmoituksen mukaan nimeltään Ingrid. Yhdistelmä "Ingrid" ja "Kruijver" ei ole kovin yleinen ja etsin sennimistä henkilöä Facebookista ja LinkedInistä. Minulla oli onni myötä, sillä LinkedInistä löytyi Amstelveenissa asuva opettaja Ingrid Kruijver. Lähetin hänelle LinkedInin kautta seuraavan viestin:

"Hyvä Ingrid Kruijver. Luultavasti olet Aaltje van Geenen serkku. Aaltjella, jonka äiti oli suomalainen Salme Emilia Karvinen, on Suomessa serkku Tea Karvinen, joka haluaisi yhteyden Aaltjeen ja pyysi minua et-

bracht mij op het idee om dit stukje over deze speciale Fins-Nederlandse familiere-latie voor Aviisi te schrijven.

Hoe ik Aaltje van Geene heb gevonden

Voordat ik de advertentie in Het Parool uit 1970 had ontdekt, waardoor ik Aaltje van Geene heb kunnen vinden, had ik nog wel iets meer informatie gevonden over haar Finse moeder via Family Search, de website van de Heiligen der Laatste Dagen ofwel de Mormonen, waar veel genealogische gegevens zijn opgeslagen. Zij heette voluit Salme Emilia Karvinen en was geboren op 21 mei 1921. Op 9 november 1952 is zij overleden en daarna begraven op de Malmi begraafplaats in Helsinki. Het leek er dus op dat zij in Finland was overleden.

Ook had ik op Facebook al eerder een Aaltje van Geene gevonden die in Amersfoort woont, maar ik had geen enkel bewijs dat dit de Aaltje was die ik zocht.

simään tätä Hollannista. Voitko auttaa? Arnold Pieterse (Alankomaat-Suomi Yhdistys)" Ei kulunut tuntiakaan, kun sain vastauksen: *"Kyllä, olen Aaltje van Geenen serkku."* Sain myös Ingridin sähköpostiosoitteen.

Ingrid Kruijver kertoi, että Aaltje on elossa ja asuu Amersfoortissa. Kyseessä oli siis sama Aaltje van Geene, jonka olin aikaisemmin löytänyt Facebookista. Ingrid välitti viestini Aaltjelle, joka vastasi Ingridin kautta, että hänelle sopisi, että kirjoittaisin Aviisiin jutun tästä sukutarinasta. Sovimme, että tulisin 9. toukokuuta haastattelemaan häntä Amersfoortiin.

Sillä välin olin ilmoittanut Tea Karviselle löytäneeni hänen serkkunsa Aaltjen. Tea vastasi muun muassa:

"Wau, I could never think that you will find so much information about this case in such a short time. I thought it will take months. It is fine of course if you want to write an article about this. I have no idea when I will be next

De advertentie in Het Parool had betrekking op het overlijden van Martinus Cornelis Kruijver in Amsterdam, echtgenoot van W.C.A. Kruijver-van Geene. Uit de reeks namen die verder in de advertenties werden vermeld, waaronder Aaltje van Geene, kon ik onomstotelijk concluderen dat de overledene een aangetrouwde oom van haar was.

De voornaam (of voornamen) van Aaltjes vader, die volgens Tea Karvinen ook heel jong is overleden, wist ik nog niet, maar de familie was nu eenvoudig terug te vinden via de gezinskaarten in het Amsterdamse archief, die beschikbaar zijn op het internet. De voornamen van Aaltje's vader bleken te zijn: Cornelis Albertus Christiaan, en hij is geboren op 23 februari 1924.

Hoewel ik nu de familie van Aaltje had achterhaald, bleef de vraag over hoe Aaltje te vinden. Een van de kinderen van het echtpaar Kruijver-van Geene uit de adver-

tentie in 1970 heette Ingrid. De combinatie 'Ingrid' en 'Kruijver' leek niet heel algemeen en ik ben vervolgens gaan kijken of er iets te vinden was op Facebook en LinkedIn. Het geluk zat me mee, ik vond onder LinkedIn een lerares Ingrid Kruijver die in Amstelveen woont. Ik heb haar via LinkedIn het volgende bericht gestuurd:

"Beste Ingrid Kruijver, Vermoedelijk bent u een nicht van Aaltje van Geene, die een Finse moeder had (Salme Emilia Karvinen). Een nicht in Finland (Tea Karvinen) zoekt Aaltje en heeft mij gevraagd of ik haar in Nederland kan vinden. Kunt u helpen? Arnold Pieterse (Vereniging Nederland-Finland)." Drie kwartier later kreeg ik het volgende antwoord: *"Ja ik ben een nicht van Aaltje van Geene."* Zij stuurde mij ook haar e-mail adres.

Vervolgens liet Ingrid Kruijver mij weten dat Aaltje nog leeft en in Amersfoort woont. Het was dus de zelfde Aaltje van Geene die ik eerder op Facebook had ge-

time in Helsinki. When you are in Finland we can talk via the telephone sometimes."

Vaikka käyn säännöllisesti Suomessa, jossa meillä on kesähuvi Kirkkonummella, ei tapaamista Tean kanssa ollut niin helppo järjestää, sillä hän asuu Rovaniemellä.

Tea Karvinen's book Suomen kansallispuistoista

Olin nuyt utelias näkemään Tea Karvinen's book Suomen kansallispuistoista. Elokuussa 2017 ilmestynyt teos oli johdannut Tean kysymykseen, voisimmeko löytää hänen hollantilaisen serkkunsa Aaltje van Geenen. Ostin kirjan englanninkielisen versio Akateemisesta Kirjakaupasta. Näyttävä teos sisältää paljon upeita värikuvia. Johdannossa Tea kertoo olevansa luontovalokuvaaja ja toimittaja ja tehneensä kirjaa seitsemän vuotta. Sitä varten hän vietti yhteensä yli 700 päivää

vonden. Zij heeft mijn bericht aan Aaltje doorgegeven. Vervolgens liet Aaltje mij via Ingrid weten dat zij mee wilde werken aan een artikel voor Aviisi. Wij spraken af dat ik op 9 mei naar Amersfoort zou gaan om haar te ontmoeten en te interviewen.

Ondertussen had ik Tea Karvinen gemaild dat ik haar nicht Aaltje had gevonden. Zij antwoordde onder andere:

"Wau, I could never think that you will find so much information about this case in such a short time. I thought it will take months. It is fine of course if you want to write an article about this. I have no idea when I will be next time in Helsinki. When you are in Finland we can talk via the telephone sometimes."

Hoewel ik geregeld in Finland verblijf (in Kirkkonummi), waar we een zomerhuis hebben, leek een ontmoeting met Tea niet zo eenvoudig te organiseren omdat ze in Rovaniemi woont.

kansallispuistoissa. Kirjan voi tilata Tean sivustolta www.teakarvinen.com.

Internetistä löysin lisää mielenkiintoista tietoa Teasta. Hän on harrastanut aktiivisesti skeletonia ja kilpaillut kansainvälisellä tasolla. Skeleton on kelkkailulaji, jossa kelkkailija laskee mahallaan pää edellä. Yleensä skeletonia harjoitetaan jäärädalla, ja nopeudet voivat kasvaa hyvin suuriksi.

Tea on asunut yhdeksän vuotta Alaskassa, jossa hän suoritti Fairbanksin yliopistossa valokuvajournalismin tutkinnon, sekä Havaijilla, Ecuadorissa ja Salt Lake Cityssä. Ennen tätä Amerikan seikkailuaan hän toimi joitakin vuosia Suomessa eräoppaana.

Kylässä Aaltjen luona

Viime toukokuun 9. päivänä matkustin junalla Amersfoortiin, missä Aaltje asuu esikaupungin kerrostalossa. Juttelimme pitkään hänen suhteestaan Suomeen.

Het boek van Tea Karvinen over de Finse nationale parken

Ik was ondertussen nieuwsgierig geworden naar het boek van Tea Karvinen over de Finse nationale parken, dat in augustus 2017 is gepubliceerd en de aanleiding is geweest voor de vraag van Tea over haar Nederlandse nicht, Aaltje van Geene. Ik heb de Engelse versie gekocht in de academische boekwinkel in Helsinki. Het is een indrukwekkend boek met veel, hele mooie kleurenfoto's. In de inleiding vertelt ze dat ze een natuurfotograaf is en journalist en dat zij zeven jaar aan het boek heeft gewerkt. Hiervoor heeft zij alles bij elkaar meer dan 700 dagen in de nationale parken doorgebracht. Het boek kan worden besteld via haar website (www.teakarvinen.com).

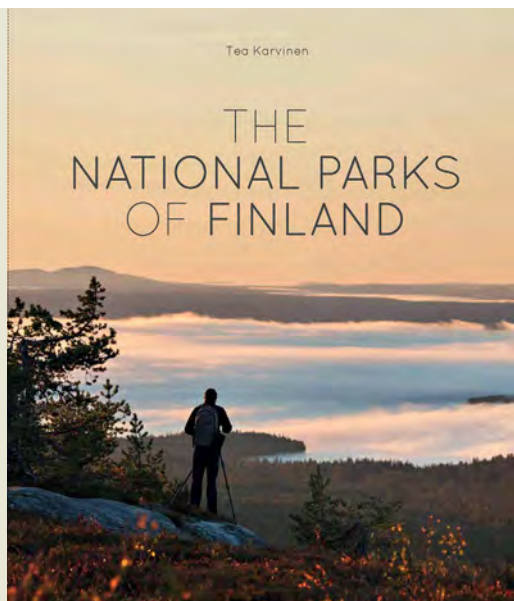
Op het internet vond ik aanvullende, interessante informatie over Tea. Zij heeft negen jaar actief aan skeleton gedaan en deelgenomen aan internationale wed-

Tea Karvinen tijdens het wereldkampioenschap skeleton, dat van 17 tot 23 februari 2008 werd gehouden in Altenberg in Duitsland. Bron: Charly Booker. | Tea Karvinen skeletonin maailmanmestaruuskisoissa, jotka pidettiin 17.-23.2.2008 Altenbergissä Saksassa. Lähde: Charly Booker.

Aaltjen hollantilainen serkku Ingrid Kruijver oli myös mukana.

Aaltjen isä työskenteli rahtilaivalla kokkina ja tapasi tulevan vaimonsa Hel-

Omslag van de Engelse versie van het boek over de Finse nationale parken, dat is geschreven door Tea Karvinen. | Tea Karvinen's book Suomen kansallispuistoista englanninkielisenä.

strijden. Skeleton is een vorm van slee- en waarbij de sporter op de buik liggend met het hoofd vooruit op een slee naar beneden glijdt. Meestal wordt de sport beoefend op een bobsleebaan waarbij hoge snelheden kunnen worden bereikt.

Tea heeft negen jaar doorgebracht in respectievelijk Alaska, waar zij aan de Universiteit van Alaska in Fairbanks is afgestudeerd in fotojournalistiek, Hawaï, Ecuador en Salt Lake City. Voorafgaand aan haar Amerikaanse avontuur heeft zij een aantal jaren in Finland als gids gewerkt in natuurgebieden.

Bezoek aan Aaltje

Op 9 mei van dit jaar ben ik met de trein naar Amersfoort gereisd, waar Aaltje in een flat woont in een buitenwijk. Ik heb Aaltje daar uitgebreid kunnen spreken over haar relatie met Finland. Haar Nederlandse nicht Ingrid Kruijver was er ook bij.

Aaltje van Geene (links) en haar Nederlandse nicht Ingrid Kruijver (rechts). | Aaltje van Geene (vasemmalla) ja hänen hollantilainen serkkunsa Ingrid Kruijver (oikealla).

singissä. He menivät luultavasti siellä myös naimisiin, mutta Aaltje ei tiennyt tästä tarkemmin. Sen jälkeen pariskunta muutti Amsterdamiin, missä Aaltje syntyi vuonna 1951. Sitten kohtalo puuttui peiliin. Aaltjen äiti, Salme Karvinen, sairastui parantumattomasti ja päätti palata lap-

De vader van Aaltje heeft als kok gewerkt op een vrachtschip en heeft haar moeder in Helsinki ontmoet. Het paar is daar vermoedelijk ook getrouwd, maar Aaltje heeft er geen gegevens over. Na het huwelijk zijn Aaltjes ouders in Amsterdam gaan wonen, waar Aaltje is geboren in 1951. Hierna heeft het noodlot toeslagen. De moeder van Aaltje, Salme Karvinen, werd ongeneselijk ziek en besloot om samen met haar baby terug te gaan naar Finland om daar te sterven. Aaltje neemt aan dat haar vader en zijn ouders bij de begrafenis zijn geweest.

Na de begrafenis is Aaltje door haar vader mee teruggenomen naar Nederland en zij is daarna nooit meer in Finland geweest. Het verhaal van Tea dat Aaltje in Nederland door haar grootouders is opgevoed, klopt niet helemaal. Zij heeft wel korte periodes bij haar grootouders gewoond, en soms ook bij haar vader, maar de meeste tijd heeft zij

sensa kanssa Suomeen kuollakseen siellä. Aaltje olettaa, että hänen isänsä ja tämän vanhemmat olivat hautajaisissa.

Hautajaisten jälkeen Aaltjen isä vei lapsen takaisin Hollantiin, eikä Aaltje ole sen jälkeen enää koskaan käynyt Suomessa. Tean kertomus, jonka mukaan Aaltje olisi Hollannissa kasvanut isovanhempiensa hoivissa, ei pitänyt aivan paikkaansa. Aaltje asui kyllä lyhyitä jaksoja isovanhempiensa luona ja joskus myös isänsä luona, mutta enimmäkseen hän oli lastenkodeissa, ja hän asui myös lyhyen aikaa sijaisperheessä.

Aaltjen isä meni myöhemmin uusiin naimisiin, jälleen suomalaisen kanssa, mutta kuoli vuonna 1967 Aaltjen ollessa vasta 16-vuotias.

Aaltje ei ole koko elämänsä aikana taannut muita suomalaisia kuin Tean sisaren vuonna 1980. Tämä sisar, Marita, oli tuolloin Belgiassa Bruggessa ja tuli Ams-

doorgebracht in tehuizen en ook is zij een korte periode opgenomen in een pleeggezin.

De vader van Aaltje is later hertrouwd, opnieuw met een Finse, maar is in 1967 overleden, toen Aaltje nog maar 16 jaar oud was.

Tijdens haar hele leven heeft Aaltje geen andere Finnen ontmoet, met uitzondering van een bezoek van een zuster van Tea, in 1980. Deze zuster, Marita, verbleef destijds in Brugge in België en was voor een bezoek aan Aaltje en haar grootouders overgekomen naar Amsterdam.

Het was voor mij toch wel een speciale ervaring om iemand te ontmoeten die half Fins is, maar eigenlijk geen enkele band heeft met Finland en ook de taal niet spreekt. Wel liet zij mij een aantal fotoboeken zien met Finse familiefoto's, waaronder een foto van haar ouders met Aaltje als baby, haar Finse moeder Salme met haar 11 jaar jongere broer Kauno, die later de

terdamiin tapaamaan Aaltjea ja tämän isovanhempia.

Minusta oli hyvin erikoista tavata henkilö, joka on puoleksi suomalainen mutta jolla ei ole oikeastaan minkäänlaisia siteitä Suomeen ja joka ei myöskään puhu suomea. Aaltje näytti minulle perhevalokuvia, joissa olivat hänen vanhempansa Aaltje-vauvan kanssa, Salme ja hänen 11 vuotta nuorempi veljensä Kauno, josta tuli myöhemmin Tean ja Maritan isä, sekä Karvisten kesähuvi- ja Veikkolassa. Albumissa oli myös valokuva hautakivestä Malmin hautausmaalla Helsingissä. Salmen jälkeen sinne on haudattu myös hänen veljensä Kauno ja heidän vanhempansa Emilia ja Isak.

Kauno Karvinen (de vader van Tea en Marita) en Salme Karvinen (de moeder van Aaltje) omstreeks 1945. | Kauno Karvinen (Tean ja Maritan isä) ja Salme Karvinen (Aaltjen äiti) vuoden 1945 tienoilla. >>

Cornelis Christiaan Albertus van Geene, Salme Emilia Karvinen en hun dochter Aaltje in 1951. | Cornelis Christiaan Albertus van Geene, Salme Emilia Karvinen ja heidän tyttärensä Aaltje vuonna 1951.

vader zou worden van Tea en Marita en het zomerhuis van de familie Karvinen in Veikkola. Ook was er een foto van de grafsteen op de Malmi begraafplaats in Helsin-

Grafsteen op de Malmi begraafplaats in Helsinki, waarop staan vermeld: Salme Emilia van Geene-Karvinen, haar broer Kauno Vilho en haar ouders Emilia en Isak. | Hautakivi Helsingin Malmin hautausmaalla. Haudassa lepäävät Salme Emilia Geene o.s. Karvinen, hänen veljensä Kauno Vilho ja heidän vanhempansa Emilia ja Isak.

ki. Hier zijn na Salme, ook haar broer Kauno en haar ouders Emilia en Isak begraven.

Aaltje heeft kantoorwerk gedaan, maar is nu gepensioneerd.

Ontmoeting met Marita Karvinen in Helsinki op 31 mei

Nu het voor mij duidelijk was geworden dat Aaltje nog een tweede Finse nicht had, Marita, heb ik Tea gevraagd of ik contact met Marita kon opnemen. Dit was geen probleem en vervolgens heb ik via e-mail gevraagd of ik haar kon interviewen over haar relatie met Aaltje. Omdat zij in Helsinki woont en werkt, was dat minder ingewikkeld dan een interview met haar zuster Tea in het verre Rovaniemi.

Marita ging hiermee akkoord en stelde als ontmoetingsplaats de nieuwe Oodi centrale bibliotheek van Helsinki voor,

<< Het zomerhuis van de familie Karvinen in Veikkola. | Karvisten kesähuvi Veikkolassa.

Aaltje on ollut toimistotöissä, ja nyt hän on eläkkeellä.

Tapaaminen Marita Karvisen kanssa Helsingissä 31. toukokuuta

Kun minulle oli selvinnyt, että Aaltjella oli Suomessa myös toinen serkku, Marita, kysyin Tealta voisinko ottaa yhteyttä Maritaankin. Se kävi päinsä, ja tiedustelin Maritalta sähköpostitse, voisinko haastatella häntä hänen suhteestaan Aaltjeen. Koska Marita asuu ja työskentelee Helsingissä, haastattelu hänen kanssaan oli helpompi järjestää kuin kaukana Rovaniemellä asuvan Tean kanssa.

Marita suostui ja ehdotti että tapaisimme Helsingin vastikään avatussa keskustakirjastossa Oodissa. Päiväksi sovittiin 31. toukokuuta. En ollut ennen käynyt Oodissa, joka on lähellä päärautatieasemaa. Rakennus on sensaatiomainen.

De nieuwe Oodi bibliotheek in Helsinki vanbinnen. | Helsingin uusi Oodi-kirjasto sisältä.

die kortgeleden is geopend. Wij spraken af op 31 mei. Ik was nog niet eerder in de Oodi bibliotheek geweest, die vlakbij het centraal station is gebouwd. Het bleek een sensatie te zijn.

Voorafgaand aan onze ontmoeting had ik ruimschoots de tijd om een kijkje in het gebouw te nemen. Eigenlijk is het niet alleen een bibliotheek, maar ook een ontmoetingscentrum, dat de hele week open is. Er zijn drie verdiepingen met gro-

De nieuwe Oodi bibliotheek in Helsinki. | Helsingin uusi Oodi-kirjasto.

Kiertelin ennen tapaamista Oodia, joka ei ole pelkkä kirjasto vaan myös koko viikon avoinna oleva tapaamispaikka. Raken- nuksen kolmessa kerroksessa on suuret ikkunat, joista avautuu upeat näkymät ympäristöön, muun muassa eduskuntataloon.

Marita Karvinen, met helemaal rechts haar dochter Viola en in het midden haar dochter Mirva. | Marita Karvinen ja hänen tyttärensä Viola (oikealla) ja Mirva (keskellä).

te ramen, waarvandaan je een prachtig uitzicht hebt, onder andere op het parlamentsgebouw.

Marita vertelde mij dat ze, net als haar zuster Tea, veel jaren in het buitenland

Marita kertoi asuneensa sisarensa Tean lailla vuosikausia ulkomailla. Ylioppilastutkinnon jälkeen hän asettui Italiaan. Hän opiskeli Milanon yliopistossa sekä Sisiliassa Messinan yliopistossa, jossa hän suoritti sosiaaliantropologian maisterin tutkinnon. Myöhemmin hän väitteli Helsingissä tohtoriksi.

Viimeiset viisitoista vuotta hän toiminut koulutussuunnittelijana Seta ry:ssä, tiettyjen väestöryhmien tasavertaisuutta ajavassa järjestössä.

Suhteestaan Aaltjeen Marita kertoi, että Suomessa ja Hollannissa asuvien sukulaisten välinen yhteys katkesi lähes kokonaan heti Salmen kuoltua. Tähän vaikutti sekin, että Maritan äiti ei puhunut englantia (isä oli kuollut jo Maritan ollessa kuusi-vuotias). Marita on syntynyt vuonna 1963.

Vierailustaan Aaltjen ja tämän perheen luokse Amsterdamiin vuonna 1980 hän ei enää muista paljoakaan, sen kui-

heeft gewoond. Voor haar was dat Italië, waar ze zich na haar eindexamen heeft gevestigd. Ze heeft daar gestudeerd aan de Universiteit van Milaan en de Universiteit van Messina, op Sicilië, waar ze haar MSc heeft gehaald in sociale antropologie. Later is ze in Helsinki gepromoveerd.

De laatste vijftien jaar heeft ze als training coördinator in Helsinki gewerkt voor Seta ry, een organisatie die zich inzet om discriminatie tegen te gaan van bepaalde bevolkingsgroepen.

Over haar relatie met Aaltje vertelde ze dat al direct na het overlijden van Salme er nauwelijks meer contact is geweest tussen de Finse en Nederlandse familieleden. Het hielp ook niet dat haar moeder geen Engels sprak (haar vader is overleden toen ze nog maar zes jaar oud was). Marita is geboren in 1963.

Van het bezoek aan Aaltje en haar familie in Amsterdam in 1980 kan ze zich niet zo veel meer herinneren, al weet ze

tenkin että Aaltje oli osannut pari sanaa suomea. Maritalla ei ole enää mitään muistikuvaa siitä, miten he saivat Aaltjen osoitteen tietoonsa.

Maritalla on 21- ja 17-vuotiaat tyttäret, jotka äitinsä ja tätinsä tavoin kiertävät maailmaa. Tällä hetkellä vanhempi tytär on Etelä-Afrikassa ja nuorempi Espanjassa.

Sain Maritalta vielä valokuvan taulusta, joka esittää Salmea kuusivuotiaana. Lähetin valokuvan Aaltjelle, joka kertoi ettei hän ollut koskaan ennen nähnyt tätä kuvaa äidistään.

Jälkisanat

Koska Salme kuoli niin pian Aaltjen syntymän jälkeen ja Hollannissa ja Suomessa asuvien sukulaisten välillä ei eri syistä ollut enää juurikaan kontaktia, tämä sukulaisuussuhde oli päässyt unohtumaan.

Suomen kansallispuistoista kertova Tea Karvisen kirja, jolla ei sinänsä ole mi-

nog wel dat Aaltje een paar losse woorden Fins had gesproken. Hoe zij aan het adres in Amsterdam was gekomen, is zij volledig vergeten.

Marita heeft twee dochters (21 en 17 jaar oud) die net als hun moeder en tante ook heel reislustig zijn. Op het ogenblik verblijft de oudste dochter in Zuid-Afrika en de jongste in Spanje.

Van Marita kreeg ik nog een foto van een schilderij van Salme toen zij zes jaar oud was. Aaltje vertelde mij, nadat ik de foto naar had gemailld, dat zij dit schilderij van haar moeder nooit had gezien.

Nawoord

Doordat Salme zo kort na de geboorte van Aaltje is overleden en later, als gevolg van allerlei omstandigheden, de families in Nederland en Finland nauwelijks of geen contact meer met elkaar hebben gehad, is deze familierelatie in de vergetelheid geraakt.

tään tekemistä asian kanssa, muutti tilanteen. Prinsessa Beatrixin ja prinssi Clausin salainen matka Patvinsuon kansallispuistoon Itä-Suomeen antoi siihen alkusysäyksen. Kun Nederlandse Vereniging in Finlandin entinen puheenjohtaja Stephan Vermeulen oli kysellyt Tealta tietoja tästä vierailusta heidän tavatessaan Helsingissä viime keväänä, Stephan ehdotti, että yrittäisimme jäljittää Tean hollantilaisen serkun Aaltjen. Se onnistuikin!

Tea kertoi minulle myöhemmin, että hänen koko nimensä on Tea Salme ja hän on siis saanut toisen etunimensä Aaltjen äidin mukaan, mikä tuo oman lisänsä tähän sukutarinaan.

Arnold Pieterse

Käännös: Leena Määttänen

Het boek van Tea Karvinen over de Finse nationale parken heeft daar verandering in gebracht, hoewel het er op zich niets mee te maken heeft. Het geheime verblijf van prinses Beatrix en prins Claus in het Patvinsuo park in Oost Finland heeft de zaak aan het rollen gebracht. Nadat de voormalige voorzitter van de Nederlandse Vereniging in Finland, Stephan Vermeulen, hierover met Tea informatie had uitgewisseld tijdens hun ontmoeting in Helsinki afgelopen voorjaar, heeft Stephan voorgesteld een poging te doen om haar Nederlandse nicht Aaltje op te sporen. En dat is gelukt!

Omdat Tea mij later vertelde dat zij genoemd is naar Aaltje's moeder, haar voornamen zijn voluit Tea Salme, geeft dit nog een extra tintje aan de familierelatie.

Arnold Pieterse

Schilderij van Salme Karvinen toen zij zes jaar oud was. | Maalaus Salme Karvisesta kuusivuotiaana.

Willem
Mulder

54

Toen we een keer naar Finland gingen kwamen we aan in een steenkoud huis. Onze radiatoren stonden op de anti-vriesstand, dat was om te voorkomen dat de hele handel bevroor. De vloerverwarming in het natte gedeelte moest de waterleiding en de rest beschermen. Helaas werkt techniek niet altijd naar behoren en de bevroren waterleiding en gebarsten wc-pot waren geen warm welkom. De temperatuur lag rond het vriespunt, binnen wel te verstaan, buiten was het -20. Het eerste wat je dan doet is de openhaard aansteken. Dat moet met beleid, want de zaak is koud en de schoorsteen waarschijnlijk diep bevroren. Als je - zoals ik - lekker eigenwijs bent en flink de fik erin zet, kan dat gevolgen hebben. Na drie dagen werden we eindelijk warm

maar begon de haard te stinken. Ik had letterlijk een openhaard gecreëerd, door het warmteverschil was hij gaan scheuren en stonk verschrikkelijk. Dat was een dure les in pyromaantje spelen.

In onze blokhut hebben we sindsdien een warmtepomp. Kort gezegd is een dit een systeem dat energie onttrekt van de buitenlucht en door compressie een hogere temperatuur doorgeeft via de pomp waardoor het mogelijk is om onze woning te verwarmen. Zo, dat weet je ook weer.

De pomp heeft een afstandsbediening en dat is best handig want onze pomp hangt op een meter of 3 boven de vloer. Onze buurman tipte ons dat je die afstandsbediening ook van nog grotere afstand kon bedienen, dus niet alleen vanuit de

kamer, maar zelfs vanuit Nederland. We kochten een apparaatje dat werkt via een gsm-kaart en via een app kunnen we nu de warmtepomp bedienen vanaf grote afstand. Een paar dagen voordat we aankomen zetten we de pomp op standje warm en komen we aan in een comfortabel en geriefelijk huis.

Na de vervanging van de openhaard heb ik geleerd om te stoken zoals de Finnen dat doen. Door het openen van de schoorsteenschuif en de lade onder de vuurkorf, creëer je eerst trek in het rookafvoerkanaal. Vergeet alle aanmaakblokjes. Je maakt het beste vuur met een stukje berkenschors en een paar kleine stukjes hout. Zorg dat er genoeg lucht tussen de stukjes hout zit en het kan niet verkeerd. Je laat met een matig vuurtje de schoorsteen langzaam warm worden totdat de rook verticaal omhooggaat. Daarna maak je het vuur rustig groter. Zorg dat

sekä apin avulla. Nyt voimme ohjata lämpöpumpppuamme kauempaakin. Pari päivää ennen saapumistamme säädämme pumpun peruslämmölle ja saavumme miellyttävän lämpimään mökkiimme.

Uuteen takkaan olen opetellut sytyttämään tulet niin kuin suomalaiset sen tekevät. Avaan ensin pellin savuhormista sekä tuhkaluukun arinan alta, näin saadaa ensin aikaiseksi veto savuhormiin. Unohtakaa sytytyspalat! Parhaiten tuli syttyy koivun tuohella sekä muutamalla pienellä halolla. Halkojen väliin on hyvä jättää riittävästi ilmaa, silloin tulen teko ei voi epäonnistua. Kohtalainen tuli lämmittää hormin hitaasti, näin savu kohoa pystysuunnassa ulos hormista. Sen jälkeen lisätään tulta rauhallisesti suuremmaksi. Huolehditään, ettei tuli pääse tulipesää korkeammaksi. 2-3:n puupesällisen jälkeen annetaan tulen sammua

het vuur niet boven de vuurkorf uitkomt. Na 2-3 ladingen hout laat je het vuur uit zichzelf uitgaan. Als de laatste vonken gedoofd zijn, sluit je de schoorsteenschuif. Controleer eerst goed dat er geen vuur meer is, anders ontstaat er koolmonoxide! De warmte in de schoorsteen blijft daar en verwarmt de mantel. De volgende dag weer 2-3 ladingen hout en na het uitbranden de schuif weer dicht. De schoorsteen wordt nu een warmtekolom en verwarmt heel effectief het huis. Als alles op warmte is, houd je met 1-2 ladingen per dag het hele huis warm.

55

itsestään. Kun viimeinenkin kipinä on sammunut suljetaan pelti. Tarkistetaan vielä, ettei ole yhtään tulta, muutoin tilaan voi syntyä häkää. Tällä tavoin lämpö jää hormiin sekä lämmittää takan vaipan. Seuraavana päivänä poltetaan 2-3 pesällistä puita, jonka jälkeen suljetaan pelti. Hormi muodostuu lämpöpilariksi, joka lämmittää koko talon tehokkaasti. Kun kaikki uunin osat ovat lämpimät, riittää 1-2 pesällistä puita pitämään talo lämpimänä. Tämä ei ole ainoastaan tehokasta vaan myös auttaa pitämään hormin kunnossa.

56

Niet alleen effectief maar het houdt ook je schoorsteen heel.

Brandhout kappen we nu zelf met beleid, we zoeken bomen die oud of ziek zijn. We hebben gemerkt dat de aanplant van nieuwe bomen bij ons vanzelf gaat. Als we een stukje hebben gekapt voor brandhout zien we al het jaar daarop de nieuwe aanplant naar boven komen. Jonge bomen zijn uitstekende CO2 binders. Oude bomen doen dat nauwelijks, daarom is het in Finland de gewoonte om oudere bomen te kappen, dat beleid volgen we. Zo pakken we elk jaar een ander stukje grond, eigenlijk zoals het in heel Finland gebeurt.

In de winter of de vroege zomer kappen we en laten de stammen onder een afdekzeil (alleen de bovenste laag) drogen tot de zomer. Dan zagen we ze in stukken van max 30 cm en splijten we ze in een kleine hydraulische pers in vieren. Daarna

gaan ze weer buiten onder het zeil. Het jaar daarna gaan ze in de houtschuur op stapels. De stapels staan in volgorde van kappen zodat we altijd het droogste hout stoken voor een beste verbranding. Als de blokken gaan gloeien en er blauwe vlammen ontstaan heb je een optimaal vuur die het meest verwarmt. De as gaat naar jonge bomen die het gebruiken voor hun groei, zo houden we de cirkel rond en ons huis warm met een minimale belasting op het milieu.

Willem Mulder

57

Valitsemme polttopuiksi kaadettavat puut huolella, etsimme vanhoja tai vaurioituneita puita. Olemme huomanneet, että uudet puut lisääntyvät itsestään. Kun olemme yhden puun kaataneet, seuraavana vuonna tilalla kasvaa jo uusi taimi. Nuoret puut sitovat tehokkaasti hiilidioksidiä, vanhat tuskin lainkaan. Siksi Suomessa on tapana kaataa vanhat puut, näin teemme mekin. Näin käsittelemme aina uuden alueen metsää, samaan tapaan kuin koko Suomessa tehdään. Talvella tai aikaisin keväällä kaadamme puut, katamme puukasan pressulla (vain ylimmän osan kasaa) ja jätämme kuivamaan kesään saakka. Sitten rungot sahataan enintään 30 cm pituisiksi ja pilkkotaan pienellä hydraulisella pilkkojalla neljään osaan. Sen jälkeen ne laitetaan ulos pressun alle. Seuraavana vuonna pinoamme halot liiteriin pinoihin. Pinot on järjestetty niin, että poltamme

aina ensin kuivimmat halot. Tämä takaa parhaimman polttotuloksen. Tuli on parhaimmillaan, kun halot hehkuvat ja siniset lieskat loimuavat haloista. Sellainen tuli lämmittää eniten. Tuhka viedään nuorille puuntaimille lannoitteeksi, näin pidämme luonnon kiertokulkua yllä emmekä rasita liikaa ympäristöä.

Willem Mulder

Käännös: Hanna Larinmäki

Scandinaviemarkt in Schokland

Schokland, een verlaten eiland in een weids, vlak landschap, een haven op het droge, waar ooit de Zuiderzee heer en meester was. We staan op een stukje land dat ooit een piepklein eiland was. Dit bijzondere gebied, door UNESCO aangewezen als werelderfgoed, is ontstaan in de voorlaatste ijstijd en heeft ruim 10.000 jaar bewoningsgeschiedenis. Het museum, waarin de eeuwen door de tijd heen tastbaar lijken te worden, is een bezoek meer dan waard.

Willem Mulder Eens per jaar vindt hier, op het voormalige eiland, in mei een beurs plaats in het teken van Scandinavische producten en diensten. Lange rijen geparkeerde auto's geven aan dat dit een populaire markt is, met een bezoekersaantal in 2019 van ruim 4500 geïnteresseerden uit het hele land.

De VNF stond er ook dit jaar weer twee dagen met een standbemanning, uitgekozen op weer-bestendigheid en blinde clubtrouw, kortweg: aangewezen vrijwilligers dus.

Het is niet zo gek je voor te stellen dat dit voormalige eiland in de Noordoostpolder door de eeuwen heen heel wat te verduren heeft gehad. Alles is netjes gerestaureerd en goed onderhouden maar je ziet hier en daar toch de merktekens van de natuur die hier heeft huisgehouden. De toenmalige omringende zee is vandaag de dag veranderd in groene weidelanden met rustig grazende koeien, maar de woeste rukwinden zijn gebleven. Je ziet het effect ervan overal in terug, aan de bomen, bebouwing én – omdat het nog vroeg en kil is – aan ver-

kleumde mensen die de stands opbouwen. De wind is hier heer en meester en waait de vouwen uit je broek en de krullen uit je haar. Ons bedrijfslid VDM/Eland-shop met o.a. mutsen en handschoenen doet goede zaken. Er lopen steeds meer mensen rond in een noordse trui die je vaak bij schaatswedstrijden ziet. Het is niet duidelijk of ze in bruikleen of in wanhoop gekocht zijn.

De stemming is echter opperbest en iedereen is druk bezig om zijn spullen in tenten op te bergen om die later aan de man of vrouw te brengen. Er zijn ruim 70 stands met van alles en nog wat, maar er zijn ook lezingen en livemuziek. Een vrouw bespeelt een nyckelharpa, een soort viool met toetsen en ze maakt er prachtige muziek mee. Kinderen dansen vrolijk om haar heen.

Er zijn ook stands met verenigingen die het noorden vertegenwoordigen. Ze proberen mensen te interesseren om lid

58

Skandinavia markkinat Schoklandissa

Schokland, autioitunut saari avarassa tasaisessa maisemassa, satama kuivalla maalla, missä joskus Zuiderzee lainehti. Seisomme palasella maata, joka joskus oli pienenpieni saari. Tämä erikoinen alue, UNESCO:n maailmanperinöksi nimeämä, on syntynyt viimeistä edellisen jääkauden aikana, ja sillä on reilut 10.000 vuoden asumishistoria. Museo on enemmän kuin käynnin arvoinen. Siellä näyttävät vuosisadat aikojen kuluessa tulleen käsin kosketeltaviksi.

Kerran vuodessa toukokuussa tällä entisellä saarella järjestetään markkinat skandinaavisten tuotteiden ja palvelujen merkeissä. Pitkät rivit pysäköityjä autoja näyttävät selvästi, että nämä markkinat ovat suosittuja. Kävijämäärä tänä vuonna 2019 oli runsaat 4500 kiinnostunutta koko maasta.

Yhdistyksemme VNF oli myös tänä vuonna kaksi päivää miehitettynä säännestävillä ja sokean uskollisilla vapaaehtoisilla jäsenillä.

Ei ole niin vaikeaa kuvitella, että tämä entinen saari Noordoostpolderissa on joutunut kokemaan kaikenlaista vuosisatojen kuluessa. Kaikki on hienosti restauroitu ja hyvin hoidettu, mutta voit silti siellä täällä nähdä jälkiä luonnosta, joka täällä on voinut. Silloinen ympäröivä meri on tänä päivänä muuttunut vihreiksi niityiksi rauhallisesti laiduntavine lehmineen, mutta rajut tuulenpuuskat ovat jääneet. Voit nähdä niiden vaikutuksen joka paikassa, puissa, rakennelmissa ja – koska on aikais-ta ja koleata – kohmeisissa ihmisissä, jotka rakentavat näyttelyä. Tuuli on täällä "herra

59

60

ja mestari” ja puhaltaa housusi prässit ja hiuksiesi kiharat suoraksi. Meidän liikejäseneimme VDM/ Eland-kauppa mm. pipoineen ja käesineen tekee hyviä kauppvoja.

Yhä useampia ihmisiä kulkee pukeutuneena pohjoismaiseen villapaitaan, joita usein näkee luistelukilpailuissa. Ei ole varmaa ovatko ne lainattuja vai hädissään ostettuja.

Tunnelma on tosiaan mitä parhain ja jokainen on touhuissaan laittamassa tavaroitaan teltoihin varastoon, viedäkseen ne myöhemmin asiakkailleen. Tarjolla on vaikka mitä yli 70 myyntikojussa, mutta on myös luentoja ja elävää musiikkia. Eräs nainen soittaa viulun tapaista soitinta, jossa on näppäimet, ja hän saa aikaan hienoa musiikkia. Lapset tanssivat iloisena hänen ympärillään.

Paikalla on myös muiden Pohjoismaita edustavien yhdistysten koluja. He yrittävät innostaa ihmisiä liittymään yhdistyksensä jäseniksi, ja he myyvät siinä sivussa kirjoja, uusia sekä luettuja tienatakseen kulunsa takaisin. Yhdistyksemme lehteä

te worden van hun vereniging en verkopen daarnaast boeken, nieuw en tweedehands om de kosten terug te verdienen. Ons clubblad, Aviisi, wordt gretig meegenomen en de stapel slinkt snel. We sluiten de voorraaddoos in de middag, anders heeft de bemanning van morgen niets meer om uit te delen.

Naast ons staat de Zweedse vereniging die zijn standbemanning heeft uitgedost in kleurrijke authentieke klederdacht. Een sympathieke medewerker helpt ons met de opbouw van de stand. Terwijl de wind onze banners wegblaast en de Finse vlag richting Urk lanceert geeft hij ons tips die – zoals hij zelf zegt – toch niet helpen. De opmerking ‘prettig gestoord’ valt en de stemming stijgt. Het is al gezellig voordat de beurs open gaat. Het is echter nog steeds koud en we kijken naar de houten overblijfselen van een roeiboot. Met de blik op een medewerker van het museum overwe-

61

Aviisia otetaan halukkaasti mukaan, ja lehtipino matalentuu nopeasti. Suljemme varastolaatikon iltapäivällä, muuten ei huomenna ole enää mitään tarjottavaa.

Meidän vierellämme on ruotsalainen yhdistys, joka on varustanut kojumiehityksensä värikkäisiin aitoihin kansallispukuihin. Yksi heistä auttoi meitä kojumme

gen we ondeugend een vuurtje. Een vrouw kijkt ons geschokt aan, dat menen we toch niet? Nee, natuurlijk niet, maar het zou wel lekker zijn om dat kippenvel kwijt te raken dat zich vandaag op onze huid heeft vastgezet. Komt goed, wordt er gezegd, er zijn mensen aanwezig met ervaring, de wind gaat zo liggen. Ferdinand Lankamp, de auteur van het boek 'Uiterste dagen', komt ons team versterken. Hij signeert en verkoopt in de stand zijn boeiende roman met Finse roots.

We krijgen koffie, de zon breekt door, en de mensen met ervaring krijgen gelijk, het wordt warm. De zon brandt op onze huid en ik kijk verontrust naar het rode hoofd van onze voorzitter. Normaal gesproken krijgt hij die kleur alleen van hufters en wodka, maar die zijn er niet op Schokland. Ik ga op zoek naar zonnebrandcrème, maar kan die niet vinden. Zou het geen noords product zijn?

Willem Mulder

rakentamisessa. Kun tuuli puhalsi viirimme pois ja Suomen lippukin lensi Urkin suuntaan, jakoi hän meille ilmaiseksi ohjeita joista hänen itsensä mukaan ei kuitenkaan olisi mitään apua. Nimittelemme toisiamme höperöiksi. Se tarkoittaa sitä, että meillä on hauska tunnelma yhdessä jo ennenkuin markkinat avautuvat. On todellakin vielä kylmää ja me katselemme erään soutuveneen puisia jäännöksiä. Samalla kun pidämme silmällä erästä museon työntekijää, harkitsemme kurittomasti veneen sytyttämistä tuleen lämpimiksemme. Eräs rouva katsoo meitä järkyttyneenä, olimmeko oikeasti tosissamme? Ei, tietenkään emme, mutta olisi kyllä mukava saada ne kananlihat pois, jotka tänään ovat ihoomme tarttuneet. Hyvin menee, sanotaan. Läsnä on ihmisiä, joilla on kokemusta. Tuuli laantuu kohta. Ferdinand Lankamp, kirjan "Uiterste dagen" kir-

joittaja tulee vahvistamaan joukkoamme. Hän myy ja signeeraa kojussamme kiehtovaa suomalaiset juuret omaavaa romaaniansa.

Me saamme kahvit, aurinko tulee esiin, ja kokeneet ihmiset ovat oikeassa, tulee lämmin. Aurinko paahtaa ihollamme. Minä katson huolestuneena puheenjohtajamme punaista päätä. Yleensä hän saa sen värin vain hankalista tyypeistä ja vodkasta, mutta niitä ei ole Schoklandissa.

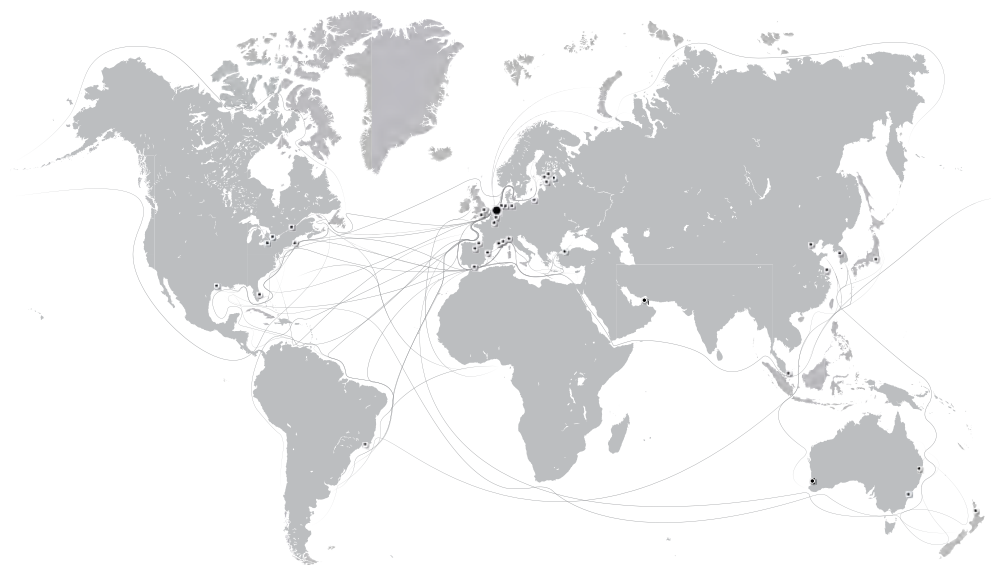
Minä lähden etsimään aurinkovoidetta, mutta turhaan. Ehkä se ei ole mikään pohjoisen tuote.

Willem Mulder

Käännös: Pirkko van Bruggen

SPLIETHOFF GROUP

WORLDWIDE OCEAN TRANSPORT

www.spliethoffgroup.com

